

REDACȚIA
 Arad, Dealul Ferencz-a, Nr. 23.

ABONAMENTUL
 Pentru Anotimp-Ungaria:
 pe un an ..... 20 col.
 pe un an ..... 10 col.
 pe un an ..... 5 col.
 pe un an ..... 2 col.

În-afară de Duminecă pe un an 4 cov.
 Pentru România și străinătate pe un an 10 franci.

Remunerația nu se înșopăie.

TRIBUNA

ADMINISTRAȚIA
 Arad, Dealul Ferencz-a, Nr. 23.

INSERȚIUNILE:
 Cu un an înainte și până la 10 zile înainte de data publicării, a 1.000 col. de fiecare publicitate.

Preț abonamentului, cât și inserțiilor, este același ca și în România în Arad.

Se acceptă pentru oră și săptămânal.

Se acceptă abonamente în orice termen.

Sufragiul universal.

Ort de ce intenții a fost condus ministrul de interne Kristóffy, când s'a declarat cătră deputațiunea socialistilor din Budapesta de aderent al sufragiului universal, un lucru incontestabil s'a ajuns: *sufragiul universal e pus la ordinele zărilor, de unde nimic nu-l va mai putea lua, neîndeplinit.* Agitațiunea e pornită ca lava și nu este putere care să o oprească în cale.

Paturile largi și adânci ale popoarelor țării, încep a se mișca și a-și cere cu insistență dreptul acesta natural de care până aci au fost despoiate. Inșuș poporul maghiar, acărui sentimente sunt legate mult în direcția șovinismului de limbă, n'are azi pricepere pentru încăpăținarea mandatarilor săi, că de ce limba de comandă ar fi înaintea înzestrării populațiunii cu drepturi după care d'atâta vreme oțteaza.

Am asistat ieri la un meeting socialist în Arad. Aradul, se știe, este patul cel mai cald, al șovinismului kossuthist. Oras, care ai putea zice că nici nu are o rațiune, ci numai fanatism. ~~Orasul care a ales de deputat pe Barabás Béla.~~ Aici în orașul acesta, în fața a vre-o 4000 de oameni, din toate branșele, în fața statuei celor 13 martiri ai revoluției maghiare din 1848, corifeul socialist din Budapesta, *Bokányi Dezső*, a ținut un discurs ca și care n'au mai auzit până aci «cei 13 martiri». N-a declamat de limba de comandă, n'a declamat de maghia-

rizarea școalelor, din contra a zis că e o barbarie să li se ceară naționalităților limbilor, să li se persecute cultura, la care și ei au drept ca și Maghiarii. Marturisesc, că am fost surprins de chipul cum a vorbit corifeul socialist, dar surprins am rămas mai ales de atitudinea mulținii care asculta și aproba. Era tot aceeaș mulțime, care înainte cu zece ani, ne bombardă Seminarul, ne arunca cu pietrii pe strade și ne provoca prin localurile publice. Dar să nu vorbesc de vremuri îndepărtate. Era aceeaș mulțime care a ales în iarnă pe Barabás, care a primit în osanale pe «marele Apponyi» — cum îl numea ironic Bokányi — pe acești doi matadori cari n'aveau alt capital politic decât evangelia urei împotriva noastră. De unde deci aceasta rapidă metamorfoză?

Socialistul a vorbit de pâne, de drepturi, și elocuența aceasta era de toți înțeleasă. Așa de mult înțelegă încă pe lângă ia a putut fi mistuită și doza de toleranță față de drepturile de limbă și a altora, un postulat, care nu poate fi separat de un adevărat democratism, și care tot înzadar, va fi totdeauna idealul mulținii proletare.

Vedeați cu ochii transformarea ce se făcea în sufletul acestei mulțini, în cari se desteptau doruri și aspirații ascunse, cari nu trebuiau de cât răscolite. Apostolii s'asteapă și vor amăni pentru totdeauna speculanții patrioți, a căror patriotism se reduce la arta de a afăța pe cât e posibil la cheltuirea întregii energii a poporului maghiar în direcțiunea șovinismului, spre a-l îndepărta cât mai mult și mai desăvârșit

dela șovinismul sau naționalismul economic, singurul care ar primejdui bazele, pe care azi domnește o adevărată oligarhie medievală în Ungaria.

Miscarea pentru introducerea sufragiului universal atla însă teren prințios mai ales la poporul nostru. Nimeni ca dânsul nu e așa de desmăstecat de drepturi cetățenești și omeneste. Aproape 700.000 de Români stau înafară de șanturile constituției, având dreptul numai la sarcinile publice. Censul electoral din Ardeal, a fost susținut fără rușine numai pentru a-i școale pe Români, din viața publică de stat. O țară având două legi electorale! Este crimă a vorbi despre Ardeal în sens de drept public, totuși Ardealul se cărmuiește cu o specială lege electorală. Legea veche ardelenescă.

Sufragiul universal este un vechiu postulat al programelor politice ale poporului românesc. Socialistii spun neadevaruri când prezintă sufragiul universal ca un postulat exclusiv socialist. Nu. Nici urmă nu era de socialist în Ungaria, pe când poporul român în cunoștința-i necesitate pentru ideile liberale, și-a înscris în programul său sufragiul universal. Că și în celelalte puncte ale sale, programul politic al poporului român este așezat curat pe baze egalitare și democratice. Iată de ce la noi nici odată nu va prinde socialismul, pentrucă în fond nici nu există deosebire între programul nostru și cel socialist. Noi cu social democrații — dacă-și înțeleg cinstit ideilele putem merge numai alături. — și nu unul împotriva altuia. Ne deosebim numai în tactică. Noi urmărim progresul treptat.

Informațiuni literare.

XIV.

Despre bunul mers al *Societății pentru crearea unui fond de teatru român* se poate ori cine convinge, cetind ultimul ei „Anuar”, mai bogat și mai variat în cuprins ca de altă dată.

De un timp încoace, această societate a început să trăiască mai intensiv. Numele ei a străbătut în toate colțurile românismului. Fondurile cresc, membrii se sporesc, interesul pentru literatură și arta dramatică se manifestă tot mai viu, iar adunările generale iau un caracter mai demn din punct de vedere național și mai serios în chestiunile atingătoare de teatru.

Constatarea asta trebuie s'o fi făcut toți căli urmăresc mișcarea noastră culturală în Ungaria, bucurându-se, că în sfârșit societățile noastre ies din făgașul monotoniei și al lăncetării și îndrănesc să aibă și idei nouă, necuprinse în slova veche a statulelor.

Trebuie să vom numai și multe se vor putea. Iată până acum conducătorii societății scoțean ca ideal al lor numai adunarea fondurilor și nu cutezeau să cheltuiască nimic pentru scopuri pregătitoare, cum este literatura. În o bună zi au hotărât totuș să tipărească o „bibliotecă teatrală” și au tipărit-o; bună-rea cum este, dar face diletanților excelente servicii. Au mai publicat apoi concursuri pentru cele mai bune piese teatrale și au venit manuscrise cu droaia, de pe la cele patru vânturi, slabe de data asta, dar vor veni ele mai bune cu altă ocazie. Se promite pentru viitor tipărirea de traduceri bune din dramele clasice străine. Acesta e un teren mult

producător și planul de exploatare e destul de ușor. Urmând pilda lui „Szigligeti Társulat” și a altor societăți maghiare ne vom trezi în curând că avem, în o bună măsură românească, pe toți autorii dramatici de valoare, iar diletanții noștri nu vor avea de ce să se mai plângă, că n'au ce cetti și ce să joace.

O altă măsură, tot un act de voință liberă, este grija pentru educația artistică a diletanților. Începutul a fost norocos. Dl. Z. Bărsan, dacă ar avea mai multă ambiție, ar putea fi o stea a teatrului național din București, pentru care se și pregătise. Renunțând la cariera de artist din Capitală și primind bursa pentru a rămănea în Ardeal, el ia mai mult îndatorirea de propagator, de dascăl al artei dramatice la noi. Societatea l'a angajat, sau trebuie să-l angajeze, ca un funcționar superior al său, dându-i mijloacele și îndemnându-l să cultive toate regiunile românești, organizând reprezentații, căvântând despre importanța națională a acestei arte și descoperind talentele cari se vor ivi. Dacă dl Bărsan, își va lua misiunea în serios și comitetul îl va sprigini în deajuns, curentul se va naște, și ne va duce la grăbnea trebuință de a clădi în sfârșit și o scenă-două mai mari pentru principalele centre românești.

Până acum, firește, reprezentațiile diletanților români au mai mult o valoare socială. Lumina s'adună, se cunoaște, se distrează de glumele ușoare ale unor autori, între cari Alexandri și dl Vulcan țin recordul. O privire în datele statistice, adunate cu mult sârg de dl Biaga, ne învală însă că de ani-zile glumele rămân aceleși și că în popor nici gustul literar, nici cel estetic nu se îmbunătățește. Grație ignoranței

literare a diletanților nu se face cuvenita variație în alegerea pieselor și nici o gradatie, dela farse la opere cu oare-care subiect, care să impresioneze pe ascultător ceva mai adânc.

De altfel nu diletanții sunt de vină, ci școlilor. La seminarii și pedagogii ar trebui să se fac mai multă literatură românească!

Până atunci s'ar putea cumva veni în ajutorul diletanților prin organul Societății teatrale sau prin scurte circulare, poroite dela comitet, în care să se stabilească liste cu observațiuni critice, despre cele mai folositoare piese teatrale. Costă puțin timp și muncă puțină, dar în schimb poporul e foarte mult ajutat.

Revenind acum la noul *Anuar* (VIII-lea) Societății, cu conferențele și dările de seamă dela adunarea generală din anul trecut, ținută în Brad, constatăm că toate aceste sunt prețioase documente culturale-istorice, iar căvântarea deschidere a d-lui Vulcan, prin reflexiunile și asupra progresului și prin îndemnul său cald muncă, e tot ce s'a vorbit mai ales și mai înainte în viața noastră socială din ultimul timp.

DE PE DRUM.

(Continuare).

III.

Cazul

Sunt 6 ceasuri dimineața. Vaporul „S. cheyit” scoate un țipet lung și răgușit, se p în mișcare, părăsește portul Orșova, și dru Dunării îl ia în sus.

Colosul de apă stăgiat aruncă valuri furie ce se isbesc de mal, în urma vaporului; iar

evoluționismul, pe când dinși armăresc transformarea *stante pede* a lucrurilor.

Când deputații nostri indicau deci în proiectul lor de adresă drept soluție a crizei sufragiul universal, ei mergeau în linia desemnată de programul nostru național și săvârșiau în aceeași vreme un act de adâncă prudență politică. Ei vedeau mai departe. Urmările le-a dat deplină dreptate. Iată, după fel și fel de încercări, vine acum și guvernul să primească soluția recomandată de dânsii. Ei sunt deci direcți angajați a lua acum în mână chestia sufragiului și irelevant de elementele, cari s'atașază în ajutorul ideii, să lupte fără preget pentru realizarea sufragiului.

La luptă deci!

Di Emil Stodola, distinsul candidat dela alegerea din Liptovsky Sv. Mikuláš, ne-a trimis următoarea scrisoare:

On. Redacție a „Tribunei“

La alegerea de deputat ținută de curind în Liptovsky Sv. Mikuláš, au venit în cercul meu deputații dietali Dr. Ioan Suciu, Dr. Stefan C. Pop, Dr. Aurel Vlad, avocatul din Buteň Dr. Aurel Grozda, iar din partea ziarului „Tribuna“ Sever Bocu. Apariția lor a contribuit foarte mult la îmbărbătarea poporului, la însuflețirea lui și la atingerea unui succes ce, între împrejurările date, merită respect.

Primească scumpii mei frați români pentru aceasta, călduroasa mulțămire a mea și a partidei mele.

Liptovsky Sv. Mikuláš, 10 August 1905.

Dr. Emil Stodola.

M. Sa despre limba de comandă. «Az Ujság» dela 9 c. scrie că primind pe un fruntaș din coaliție, M. Sa i-a zis:

— Dar D-Voastră vroți mai mult, ba încă mult mai mult decât simpla limba de comandă. (S'aci a facut gesturi agitate). *Limba de comandă pentru D-Voastra ar fi numai un mijloc pentru atingerea altor scopuri.* Limba de comandă ar fi

numai o tranziție spre atingerea altor pretenții, la cari eu însă nu mă învoiesc, că trăiesc, pentru-ca eu văd clar, ce ar urma după asta. Spune colegilor D-Tale acestea, spune-le, ca eu sub nici o împrejurare nu voi da limba de comandă. Nu mă abat nici odata dela această hotărâre.

Kristóffy și naționalitățile.

— Criza. —

Un interviu.

Correspondentul confrăților dela „Poporul Român” a interviuat pe ministrul internelor Kristóffy în privința sufragiului universal.

Kristóffy a răspuns la următoarele întrebări și în felul de mai jos:

Vrea Excelența V. să introducă sufragiul universal fără nici o restricțiune, în ceea-ce privește naționalitățile?

De oarece și d-voastră sunteți fi ai acestei patrii, având aceleași drepturi și datorințe ca și Maghiarii, nu vi-se poate refuza exercitarea drepturilor, cari le oferă dreptul universal. De aceea eu am contemplat realizarea sufragiului universal în spiritul cel mai liberal, fără nici o restricțiune privitor la naționalități, după cum o cere și bine priceputul interes al țării. De altcun punctul meu de vedere e destul de bine cunoscut din vorbirea, ce am ținut-o pe vremea lui Széll Kálmán, tocmai atunci aleseră deputat pe Aurel Vlad și din acest incident se începuse mare discuție în chestia naționalităților. Eu am afirmat, că n'avem motiv să ne temem de naționalități, ba chiar din contră e de dorit, ca cât mai mulți să ajungă în parlament, fiindcă până ce-și vor accentua plângerile și dorințele lor afara de parlament, vor fi vecinic acușați, că au tendințe separatistice. Indată-ce vor intra însă în parlament, ei vor fi, cari vor documenta unitatea statului ungar. Sunt convins, că

imediat ce va fi pusă viața noastră parlamentară pe bază mai democratică, în care viață va însemna o epocă cu totul nouă introducerea sufragiului universal, țara întreagă va simți influința acelor reforme binefăcătoare de natură socială și economică, de cari țara are foarte arzătoare lipsă.

— Dar se svonește, Excelență, că dreptul electoral va fi legat de cens intelectual, sau de posedarea înscris și vorbit a limbii maghiare, ceea ce ar fi în defavorul naționalităților?

— Întru cât va fi împreună dreptul electoral cu cunoștința scrisului și celitului aceasta se va referi la scrierea și citirea în limba maternă, altcum nici nu s'ar putea închipui așa ceva, fiindcă numai în felul acesta ar corespunde împrejurărilor, în care se află țara și tradițiilor politice ale națiunii maghiare.

— Nu ar fi zadărnicită din oficiu o oarecare acțiune mai mare, care or porni-o Români pentru sufragiul universal.

— *La nici un cas.* Și D-voastra aveți drept să luați poziție pro sau contra față de chestiune, ca și ori care alt partid, ar putea fi împedecată numai o adunare, la care s'ar agita contra integrității statului.

Coaliția și sufragiul universal.

Comitetul executiv al tovarășiei politice a ținut Vineri ședință, la care s'a pus în discuție sufragiul universal.

Atitudinea coaliției e caracteristică în această privință.

Au luat firește reprezentanții tuturor fracțiunilor tovarășiei, iar cuvântul de ordine i-a spus iarăși înțeleptul sihastru dela Eberhard, contele Apponyi Albert.

E semnificativ: coaliția, care se gira până acum de ecoul voinei națiunii, a luat poziție contra sufragiului universal.

Apponyi a propus, iar coaliția a primit ideea, că tovarășia va lupta și pe mai departe în prima linie pentru *pretensiunile naționale* — adică maghiară etc și protestează, că antic constituționalul guvern voeste să liciteze cu ei popularitatea în fața opiniei publice.

După toate acestea mai avea-vor chef tovarășii să zică, că ei reprezintă țara?

Socialiștii pregătesc contra coaliției demonstrații în stil mare.

intea lui, tot mai clară e oglinda apei dominate de soare.

Cele două maluri se preschimbă când în dealuri cu pădurice și cărări șerpuitoare, când în porumbiște sau papură; — când de odată apa se strânge, ca într'o fășie, de egală lățime pe toată întinderea sa: intrăm în strămtăoarea Cașan.

Puternice stânci se înalță în dreapta și stânga, stânci gălbuie împetrite cu insule de pomișori paraziți, cu petece de muschi verzi. Oglinda de apă le răsfăță în tremur, pe când vaporul găfăie, și dă „semnal de onor”: Suntem la *Tabia lui Traian*.

Tabla lui Traian e săpată în stâncă, lângă drumul croit cu ciocanele romane drept semn, că cu a apei tărie s'a pus la întrecere puternicul împărat și sublimul său popor. Prin stâncă uriașă și eternă croit-a el drum legioanelor sale biruitoare, lăsându-ne nouă, urmașilor, semn de mărire și isvor de însuflețire...

Iar din gloria trecută, zăborând ochii la poalele malului de stâncă, vezi luntrițe lungurețe, purtate de câte un văslător, pescar, om al apelor, atât de mic și împrietenit cu ruina monumentelor trecutului, încât nici nu le bănuiește splendoarea...

Se strămtează apele, Dunărea-I îngustă... Mai ncolo mormare de stânci se ridică din apă.

Aci s'a dat lupta mare între Vulcan și Neptun, ci au rupt legătura dintre Balcan și Carpat ca și la Varciorova, puternicele ape!...

Intorc privirea spre malul drept (stânga al Dunării) și mândră, răcoroasă prelinge malul, șoșaua Széchenyi.

Nu zdrobind stânci, ci întrebuițând locul prielnic a croit acest drum marele maghiar, care a visat un alt drum pentru neamul său, decât cel apucat de pigmei...

Forța de a zdrobi stânci, nu celor ce ascund coroane li-s'a dat!...

...Vârtejuri se grămădesc în apă. Iată un picior de pod pe malul nostru! Aci au început oare Romanii lucrul — săvârșit de Apollodor la Severin?

E în apropierea Negotinului cu „nectar” sârbesc...

Iată și stâncile bortite din malul nostru, locuințele groaznicelor muște: Columbaei.

În apă o stâncă, crăpată de străsnet, gata să se prăvale...

Pe „drumul Széchenyi” tabla comemorativă, amintind călătoria Majestății Sale Monarchului nostru, la deschiderea Porților de fer.

Malurile se lasă, orizontul se deschide: sunt 12 ceasuri din zi.

Marurile Dunării se largesc, apa se face mică la maluri, copilași de sârb se zbeuguesc prin apă, scaldă cai și boi, aruncă undița după pește, caută raci printre rădăcini de răchiți, fac alai, văzând pe „Széchenyi” cum trece maestros pe plinul apei în sus.

Din depărtare se vede un coș de fabrică, un turn înalt de biserică frumoasă... Ne apropiem, cheul e un parc: E orașul sârbesc Gradiște.

Vaporul trage la schelă. E învălmășală; ofițeri și femei, bragagii și covrigari, fac gură și

tumult. Se imbarcă o seamă pentru Belgrad și vaporul pornește înainte.

O minunată ruină a unei cetăți, lângă comuna Rama, se ivește în zare. Ne apropiem, — trecem de dinsa...

Cât sânge nu s'a vărsat sub zidurile ei, pe timpul războaielor cu Turcii!

Bașișul nostru e astupat vederii, de înătimea malului.

Ne apropiem de admirabila cetate, locaș de lupte și de încheiere de pace în vremuri adânci, *Semendria*, frumos oraș, cu port frumos și cu împrejurimea bogată în vii.

Vaporul poposește câte-va minute, apoi înainte!

Un vânt se pornește...

Vântul în pripă adună nori pe țaria cerului. — Grabnic pânzele vaporului se strâng. — S'a pornit furtuna. — Alergăm în cabine și restaurant.

Prin valvârtejul sgomotos răsună cu desperare, de pe bord, țipete de găște.

Găște?

Da, un bulgar ducea găște la Budapesta, cu vaporul. Găștele — din Bulgaria! — erau în cotețe; dar bulgarul, cât a ținut drumul frumos pe apă, tot scotea la ele din cotețe, le da de mâncare, le schimba în cotețe, zilnica întreagă. Și — l'a prins furtuna cu lucrul neisprăvit și — i-au sburat patru găște.

— Douăsprezece coroane! se văeta Bulgarul. Credeam că-s boboci și nu știu zbura...

In jurul adunării din Giula.

Se lasase binișor amurgul verii. După o ziua petrecută într-o căldură dogoritoare și după o călătorie destul de încordată, ne cădea neșpus de bine un aer mai recoros, un scaun de odihnă, un pocal de bere, o mâncare cât de cât plăcută, fie chiar un păpricaș... și pe deasupra o doină românească, pe terasa ospătăriei din grădina publică din Giula.

Dar cum să ne lase compatrioții noștri această nobilă plăcere? Cum se poate în țara ungurească — cântare românească? Aceste două nu încap una cu alta! Asta e adevărată „trădare de patrie"! Apoi ține-te frate! Fie care doină românească e secundată de fluerături, de glasuri infernale: unele sămănând a lătrat de câni, altele a miorlăit de pisici, altele a miornăit de urși... adevărată menagerie, alături de care menageria vestită a lui Borzsum s'ar reduce la zero. Când taraful însă, trage cântece de alor, sunt secundate din mii de guri și aplaudate frenetic. Și, ca și fie paradă pe deplin, cel din fruntea mișcării ne onorează cu vorbe grosolane, care nu ar face cinste nici unui hamal. Iar ca să nu ne putem lua nici cina în tihnă, piebea înfuriată aruncă în geamuri, după care vandalism, trebuia să ne retragem. Aceste toate în loc de un calduros: „Bine ați venit!“

Cetitorul neprecupat la cetirea acestora se va întreba: cum se poate una ca asta, într-o țară, pretinsă cultă? Să nu fie ertat unii Români să cânte o doină românească? Și, dacă o cântă să-i fie în primejde viața? Ce a făcut poliția în timpul acesta? Dar jandarmeria? Doar n'au dormit? Să nu-ți fie ertat nici să mănânci de teamă pe banii proprii? Și dacă mănânci să fi înzultat, eventual improșcat cu petri? Asta, nu se poate! Sunt moșturi! minciuni! calmomii!

Și într'adevăr așa ar fi să fie, dar cele scrise sunt curate ca lumina soarelui! Și nici nu e de mirat, că lucruri de aceste se întâmplă în țara noastră. Aproape toate instituțiile compatrioților noștri, contribuie la o ură neîmpăcată față de noi, de naționalități. Copilul maghiar în cele mai multe cazuri, încă din fața învăță să urască pe Român, Slovac ori Sârb. Ce nu poate îndeplini familia, vine din școală, îndeplinește cu succes presa.

Ca să dovedesc cele zise, mă voiu provoca la un caz, pe cât de potrivit, pe atât de interesant.

În vara anului 1903 am luat parte la cursul supletor din Budapesta. Din discuție în discuție cu colegii maghiari, a ajuns treaba până acolo, că unul dintre ei a declarat franc,

că ei la aceia învăța copil, că văzând un Român sau un Slovac, să scoată cuțitu!... Aceste cuvinte nobilul coleg le-a rostit în public, fără nici o frică și fără nici o rezervă. Acum să presupunem, că colegul amintit într'adevăr astfel de idei propaga în școală. Dumnezeuule, unde vom ajunge? De aici ar urma, că devenind copilul maghiar bărbat să toace pe Român și pe Slovac în cap. Oare ce merită un astfel de dascăl? Asta e chemarea școlăii, să crească din elevi niște criminali? Și ca sigur că nobilul coleg așa vestește, căci nimeni nu l-a bătut pe gură — și căți vor mai vesti, că dânsul? Și dacă tot astfel de idei vor propovădui și dascălii români, slovaci și sârbi ca colegii maghiari, oare unde am ajunge? Fire-ar atunci pace în țară?

Dar acum se întoarce problema, să ne închipuim, că un dascăl român s'ar fi rostit astfel. Iubiții colegi maghiari de loc ar fi ostenit până la poliție, să dețină ge „agitator“ pe „trădătorul de patrie“. Și cu drept cuvânt. Astfel de idei nu le poate propaga, decât numai un smintit, ear acestora nu li-e iocul în școală. A doua zi apoi s'ar fi scris coloane întregi pe seama asta, în foile din capitală, că școlăile confessionale sunt tot atâtea „cuiburi de vipere“, iar dascălii sunt tot atâtea „trădători de patrie“ prin urmare „demni de furci“ și ca concluzie că aceste „cuiburi infecte“ trebuie închise. După această alarmă urmarea firească ar fi fost trezirea procurorului. Și apoi ține-te dascăle: suspendare, amendă și temniță, de care te-ar fi mântuit numai sapa și lopata. Dar nobilul coleg, care a rostit cuvintele cele grele a dormit liniștit peste noapte, ba s'a simțit de sigur mândru, ca după o bravură. Chiar să fi făcut arătare care-va, nici puil cucul nu i ar fi făcut nimica; s'ar fi trecut de loc la ordinea zilei.

Dar aceste sunt rele, care ar trebui stărpite din rădăcină! Ca să fit cinstit de cineva, trebuie să-l cinstești; ca să fi iubit de cineva, trebuie să-l iubești. Iar compatrioții noștri numai semne de iubire nu dau. Cine știe, a mai scăzut morală creștină, căci acum nu mai are așa mare valoare principiul evanghelic: „cine dă în tine cu petrii să dai în el cu pâne!“ — ci tot mai mult prinde rădăcini proverbul „cum îți închină, așa îți închin!“ sau „ochiu pentru ochiu și dinte pentru dinte!“ Iar așa popoarele acestei patrii, pot să mai petreacă încă o mie de ani la olaltă și înțelegere tot n'o să fie!

De aceea ar fi bine ca iubiții noștri compatrioți, să ne lase frâu liber să ne dezvoltăm și noi. Dacă limba noastră e proastă, ne vom sili să ne însușim alta mai cultă! Dacă doina

noastră le orfană, ne vom strădui să învățăm opere clasice! Dacă, peste tot cultura noastră e primitivă, vom adopta o cultură mai bogată. Dar ne rugăm să nu ni se împună cultura, de oare ce cultura și arta nu se pot impune, aceste se impun de sine. Dacă cultura compatrioților noștri ni-e superioară, aceasta se va impune de bună voie, dacă însă va fi inferioară, ori pe aceeași treaptă, din toate stoftările se va alege numai serum și cenușă.

Care cultura e superioară, asta nu știu, s'o spun.

Eu știu numai atât, că compatrioții noștri din Giula, au voit cu ori ce preț să arete lumii și noaui, că ei sunt mai înaintați în cultură și ca mijloace să ne co-vingă n'au aflat altele mai accesibile, decât fluerături, sberate ciomege și petri!

Ne-am convins într'adevăr!

Roșia 6 August 1905.

Iosif Stanca.

Dreptul la viața națională.

Ziarele aduc câte-va mostre din cele mai interesante, despre înălțimea stilistică, la care se știu ridica, în aceste împrejurări grele pentru Ungaria, campionii cei mai vajnici ai drepturilor poporului maghiar la viața națională. Ziaristul considerat ca unul din cei mai de seamă ai maghiarilor de astăzi, Bartha Miklós, în același timp membru influent, fruntaș ascultat în partidul independenței Ungariei, scrie, înflăcăându-se la ideea aceasta de viață de sine stătătoare a Ungurimei:

„Vrem să trăim cu acel drept, cu care trăește furnica, rândunica și oaia! Ori-cine recunoaște acest drept furnicii, rândunicii și oaii, — de a trăi ca furnica, rândunica sau oaia! — Nimeni nu pretinde furnicii să se prefacă în bondar, nici rândunicii să se transforme în broască răioasă“.

Și mai departe: „Când agricultorul seamănă grâu, nu așteaptă să-i răsară trifol, cine are o iapă de fatat, nu așteaptă dela ea un vițel, din măr nu așteptăm să culegem prune“.

Abundanta comparațiilor nu se sfârșește nici aci; d. Bartha Miklós mai urmează: „Nu poți opri calul să nu mai necheze, nu'l poți sili să latre; nici oaia n'o poți sili să meane“... Și așa mai departe punând la contribuție istoria naturală a celor trei regnuri, s'ar putea

„Tuca na glavā ta“!

Pe încetul furtuna incetează, vântul mai bate, cerul se însenină... sunt 9 ceasuri seara.

În depărtare se văd lumini multe, ne apropiem de un oraș mare; e Belgradul Serbiei.

IV.

Belgrad.

Călătorii de pe „Széchenyi“ se grămădesc în partea dreaptă a vaporului.

Se așterne ca într-o panoramă, iluminat feeric, orașul Belgrad, așezat pe o coastă, cu turnuri și clădiri presărate printre frunziș și verdeață. Noaptea îi dă un aer solemn.

De odată privești, ni-o acopere vaporul, care fluieră obosit.

Ce să fie?

Panorama de mai înainte se desface mai frumoasă, mai apropiată, în stânga vaporului: Am intrat pe râul Sava, spre port.

Se înalță strigătoare la cer sfelte turnuri de biserică; palate umbrite de arbori și înviorate de lampele aprinse privesc spre cerul instelat, — dar de-asupra tuturor clădirilor, alb ca varul, în tăia luminii electrice, palid ca moartea, e biadatul „conac“.

În minte îmi vine groaznicul carnagiu, săvârșit în numele „patriei“, pângărite cu sânge regese...

„Jivila kralița Draghina“... au cântat o noapte întreagă, la beție de vin, pentru a porni

în zori la beție de sânge, de sânge regese, acel ofițeri, care au jurat credință tronului și patriei lor...

Și aceasta, după concepțiunea politicianilor și ofițerimei din Serbia, în veacul al 20-lea, se numește „luptă“ politică.

Și s'a mai găsit om, care să-și pună așternutul în acel conac?

Câtă înjosire, câtă bestialitate!

Și cât de nenorocit este acel popor, care are astfel de bandă de „intelcuali“ și cărmuitori!

Nenorocit popor sârb! Tu ai o comoară de simțiri duiioase în suflet, tu ești un popor artist; cine nu ți-a admirat neîntrecutul cântec:

Peste be draga liubezna

No mozo jivit..

și tu lumea ta „aleasă“ astăzi e pustiu, murdărie și nemernicie!...

Dar să mergem!

Vaporul fluieră și pleacă.

*

Noaptea e lugubră. Trista tăcere o desface numai lopățitul cadentat al vaporului care taie valurile.

Trecem de Panciova, picând de somn în cabină.

La Zemlin mă dau jos din vapor.

M'aș culca și aș mânca, adecă — viceversa...

— Hei, hamak „hordar“..

Se repede unul și-mi ia giamentanul din mână.

— Unde e aci un hotel mai aproape de gară? întreb.

— Ništa.

— Wo ist...

— Neznam.

— Van itt...

— Ne znam ništa.

— Ce dracu? Cum să mai vorbesc în țara ungurească? Franțuzește?

— Vino aci, domnule, aud o voce de pe capra dela o birje.

— Al meu ești! Va să zică tot românește și în Slavonia.

Cel cu „ništa“ abia vru să-mi lase g amantanul. Dar i-am dat o țifrigă — și pace..

Oraș frumos, curat, numai alee, așezat pe coliano și pe Dunăre, este Zemlinul, numai verdeață și clădiri frumoase.

Aici s'a născut marele împărat Justinian, care în răvna sa pentru biserică înălțând „Sfânta Sofia“ în „Roma nouă“, a exclamat cu îndăcărare: „Te-am învins, Solomoane!“.

Aici, în Zemlin, și-a dat obștescul sfârșit cel mai mare erou al țării noastre, Jancu al lui Voicu, zis și Sibianu, nobil de Hunyad. Și vestește posterității gloria românului vulturul cu spada în pisc, de pe monumentul ridicat în mijlocul orașului, pe o înălțime...

A doua zi m'a luat dela hotel același birjar român, care îmi zicea „domnule“, dar și „tu“ (e din Serbia venit), și m'a dus la gară.

(Va urma.)

continua astfel în preț de vreo câteva volume, — o bibliotecă întreagă. D. Bartha Miklós s'a mulțumit a alege din mulțimea neslăbită a exemplilor posibile pe cele mai caracteristice, mai apropiate și mai apropiate subiectului, care-l preocupa.

„Cine are o iapă de fâtat nu așteaptă dela ea un vițel“, — însemnează: din maghiar, maghiar se naște, — iar „nu poți sili calul să latre în loc să necheze“ însemnează, că maghiarul îi trebuie limba de comandă ungurească în armată.

Foarte viguros și foarte convingător stilist d. Bartha Miklós, dar d-sa e cel puțin incomplet și unilateral, atunci când revendică dreptul de a se folosi de... idiomul lor propriu, numai pentru cai, oi, bondari — și maghiari.

Mai potrivit ar fi fost, fără îndoială, dacă s'ar fi mărginit comparațiile exclusiv la specia umană. Să se fi zis de pildă: Cu același drept vrea maghiarul să trăiască ca maghiar, cu care trăiește francezul ca francez, germanul ca german, — cu același drept, cu care vrea să trăiască și cehul ca ceh, românul ca român, și așa mai departe.

Ei, dar, vezi, asta e asta. D. Bartha Miklós, și ca dânsul mulți alți corifei ai politicii maghiare de astăzi sunt cât se poate de fanatici, când e vorba de dreptul la viața națională a poporului maghiar și cât se poate de generoși, când e vorba de a se lăsa... cailor nechezatul, oilor behăitul, și bondariilor bâzăitul. Dar numai până aci. Când e vorba de dreptul la viața națională și a celorlalte popoare, ce alcătuiesc statul poliglot ungar, — atunci se schimbă treaba. „Cine ar crede că această stare naturală să mai poată fi chestie de discuție?“ — Se întreabă uimit în patriotica sa indignare d. Bartha Miklós, când e vorba de nechezatul cailor și de limba ungurească. Dar cât pentru drepturile la păstrarea ființei și a limbii lor proprii ale celorlalte popoare din Ungaria, ele numai valorează pentru același viguros raisonneur, nici măcar cât dreptul oilor la behăit!

Comicăria aceasta, în afară de partea ei amuzantă, are din nenorocire și o parte tristă. Este desvăluirea unei ciudate mentalități, care pune „în afără de discuție“ într'un fel dreptul la viața națională a unui popor, și într'alt fel cu totul opus, acela al altor popoare; este în afară de discuție că maghiarii au acest drept, — este iarăși în afară de discuție, că alții nu-l au!

Iar dintr'o asemenea concepție, dacă rezultă une-ori curiozități de raționament ca cele, cu care ne mai înveselim nițel și pe noi d. Bartha Miklós. — În definitiv, și când vine vorba de partea serioasă a vieții politice, nu pot rezulta decât turburări necontinate, furtuni fără putința întrevederii unei înseninări întregi și statornice a cerului ocrotitor deopotrivă a tuturor vietăților pământului: cai, oi, bondari, furnici, rândunici și — oameni. (Secolul).

Despărțământul Ludoș al Asociațiunii și petrecere de vară în Bogata-de-Murș.

— 9 August 1905.

„Pe iubitorii și spriginitorii culturii poporului îi rugăm să își arate dragostea“. Acestor cuvinte căutam să le aflăm rivna în invitarea la petrecerea la Bogata-de-Murș. Și acum pot să zic, că interpretarea dată nu a fost greșită. A fost însă neimplinită. Causa??? Conform promisiunii mele din rândul trecut, și mai ales cu permisiunea onor. redacțiunii vin să raportez aci despre decursul zilei de 6 Aug. st. n. în Bogata-de-Murș.

După-cum presupuneam eu atunci, adunarea generală a despărțământului XXV. Ludoș al „Asociațiunii pentru literatura și cultura poporului român“, s'a convocat. Un model de convocare!? Compusă cu șiretenie — ca să nu zic mai mult. Te convoacă pe 6 Aug. în Bogata. Și nimic mai mult. Nu se spune, că la câte ore se va ține și nici localul, unde se va ține, — ne mai amintind programul. Pe cale privată aflui dela un individ, că „negreșit la 4 ore p. m.“ se va ține și că să se prezinte. Deci dornic de a fi de față la o adunare a despărțământului Ludoș al „Asociațiunii“, care promitea a fi interesantă, precum și de aceea, că de câțiva ani nu am mai participat la astfel de adunări, mă prezint. Școala gr. cal era plină de popor, cam 80 la număr și de inteligenți, (cari erau ca întotdeauna mai pu-

lini) așteptând comitetul despărțământului. Și ce punctos e acest comitet!! Din „4 ore negreșit“ face 7 ore seara. Dintre membri erau puțini prezenți, din puțini câți are acest despărțământ. Pe cât directorul împreună cu comitetul sunt de punctuoși, tot așa a fost cercetată acum și adunarea. Pe când la 4 ore erau 80 țărani, acum sunt la 10—15. Preoțimea e reprezentată prin 6—7 inși. Învățătorii prin 1—2. — iar ceilalți inteligenți — D-zeu mă ierte — dar n'am observat decât doar iarăși 2.

Și bine să ne însemnăm acest despărțământ se estinde pe teritoriul nu a câtorva comune numai, ci pe teritoriul ailor 48 comune.

În toate acestea vor trebui să fie circa 40 preoți, tot atâția învățători și — să zicem 1/2 alți inteligenți. Ne-am fi așteptat deci, ca cel puțin 1/2 dintre atâția câți vedem, că ar putea fi membri ai „Asociațiunii“ să-i vedem la locul lor. Dar nu, ei sunt abia vreo 12.

Cum înțelepți onor. preoți, învățători și alți inteligenți scopurile urmărite de instituțiunea, căreia alți Români i-ar zice „Asociațiunea pentru literatura română și cultura poporului român“.

Cum, înțelepți, însemnătează unei adunări, unde mai bine vă puteți manifesta dragostea către acest oropsit neam al nostru, unde mai bine puteți discuta chestiile vitale culturale, unde la astfel de ocazii se dă mai bun prilej „domnului“ și „plugurului“ să se cunoască mai bine, și cel dintâiu să arete celui de al d-ilea, că-l-a lumina, că-l-a deșteptat! Ori nu o voiți aceasta? Atunci nu sunteți de neam!

După aceste observări să trecem la însași decursul adunării, și în cât se va putea, să cercăm unele dintre cauzele indiferentismului, în care ne aflăm.

După deschiderea adunării prin părintele preot Vas. Suciu din Căpușul-de-Câmpie, care de nou își dă abdicarea din scaunul ce ocupă, acela de director a nunță, că rapoartele obiceiuite „se iau spre plăcută știință“, fără însă să fi fost citite, nici prezentate.

Vine înscrierea de membrii noi. Aci păr. protopop Nic. Solomon, din Ludoș, ține o frumoasă și măduoasă alocuțiune către popor, despre însemnătează Asociațiunii, scopurile, ce urmărește, și ce gând i-a călăuzit pe acei fericiți bărbai, cari înainte cu 44 ani au dat ființă Asociațiunii, și apoi invită pe cei prezenți, să se înscrie de membri. Se înscriu de membrii ordinari: Nicolae Solomon, prot., Teodor Nagy preot, Romul Orbeanu, preot, iar extraordinari pe lângă 3—4 inteligenți și doi țărani: Iac. Butaș și Alex. Puia din Bogata amândoi.

S'a încesat ca taxă de membrii, 78 cor.

La ultima adunare generală a despărțământului, care s'a ținut acum sunt doi (2) ani, adunarea, la propunerea părintelui preot Ioan Boier, hotărî să se elaboreze o lucrare, în care să se arete cauzele indiferentismului față de Asociațiune, și însărcină cu această lucrare pe însuși propunătorul și cu expressa, ca la proxima adunare generală să se citească. Păr. I. Boer, din cauze sanitare nu s'a putut prezenta la adunare, nu a trimis însă nici lucrarea. Și așa se vede, că propunerea va rămânea propunere. Omul propune...

Cred așa dar, că va fi la locul său, să amintesc aci unele dintre acele cauze ale indiferentismului. Prima și cea mai de frunte o aflui, în însuși comitetul (cel vechiu), care cu atâta ușurătate le lua toate, adunările nu le ținea regulat, și când le ținea peste toate chestiunile puse pe tapet trecea așa zicând în fuga calului. Și apoi e de știut că *exempla trahunt*.

Cine e mai aproape de foc se încălzește mai bine, iar cei de departe, de loc. Așa e cu despărțământul nostru. Din cât sunt informat — cu siguranță — o singură adunare barem, nu s'a ținut în partea extremă de pe Câmpie a despărțământului. Cum s'ar putea dar aștepta, ca de cei de acolo să se înscrie de membri, să sprijinească scopurile „Asociațiunii“, când ei nici odată nu se pot împărtași de razele binefăcătoare ale culturii împrăștiate de „Asociațiune“.

Altă cauză e apoi însași inteligența, fie aceia preoți, învățători sau proprietari, care nu-și ia osteneala să explice poporului misiunea Asociațiunii — ba mai mult, nici ea însăși nu premerge cu exemplu. Să nu mergem decât cu 10 ani în urmă, când despărțământul își ținușe câți-va ani de a rîndul adunarea sa generală în Iclânz. Cultura își arăta razele sale binefăcătoare, și chiar se însărcineze căle un membru al „Asociațiunii“

membri erau cevași mai mulțigori. Lucrul însă a rămas baltă, nu s'a continuat și în alte părți cu dragostea acea de neam ca la început.

Să nu uităm apoi, că nu membri mulți vor face să înflorească despărțământul, ci și puțin, numai cât să fie buni. căci zice-se: *Mult bine pot face, puțin buni împreună*.

După-ce nu mi-e scopul, să cerc aci pe longum et latum toate cauzele acestui indiferentism cras, ci le-am atins numai ca în treacă pe unele, a-și avea — înainte de a încheia acestea șire — un cuvânt — două, de zis noului comitet. Dragostea către acest despărțământ — sau mai bine față de cauza sfântă a Asociațiunii — ereditată de noui director, părintele preot Romul Orlean din Iclânz, mă îndeamnă să sperz, că îndoi își va pune silințele, pentru propășirea acestui despărțământ, unde comunele aparținătoare lui sunt aproape compact locuite de Români. Modesta mea părere ar fi, apoi, ca din an în an să sau să roze pe de acei tineri, cari pot să-și deie obolul lor tot așa, ca cu ocaziunea adunărilor generale, să țină prelegeri populare etc. și astfel adunările noastre să capete acel caracter pe care într'adevăr trebuie să-l aibă. Adunările să se țină în toate părțile despărțământului, iar nu numai în unele. Și la aceste adunări, de cumva nu s'ar afla nime, cine să iee sarcina de disertant etc. asupra sa, să se invite un membru din centru, cum să face aceasta și în alte despărțăminte, cari au avut rușinea, să ajungă, unde noi era să ajungem, la disolvare și apoi la (reconstituire) reînființare.

Și cum așa dar adunarea s'a ținut la orele 7 sara, cu toate că toate s'au luat cam superficial, timpul tace și trece iute și ne aflăm la orele 8 când taraful dă avizul, că să începe petrecerea.

Petrecerea.

Încă de pe la orele 6 d. se văd venind trăsurile de trăsuri, aducând frumoase odrasle, cari cu dor nespun doresc, să se înceapă odată dansul cel atât de mult dorit, căci asta e prima petrecere în anul acesta în jurul nostru. În comună — cu o situație geografică frumoasă, unde trenul își are gara în mijlocul comunei, — e o mișcare neobișnuită. Strada principală, unde e și școala de stat, băjbae de lume multă și aleasă.

Cum așteptam și mai sus, la orele 8 sara, taraful dă avizul, că se începe petrecerea. Familia după familie, se vede lozintând spre școala de stat, unde s'a ținut petrecerea. Pe la 9 oze spațiul „pavilion“ dinaintea școlii avea câteva privilegiate românească, cu drag să fi văzui, între cele 100 părechi, cari dansau, strălucind și portul nostru, frumosul nostru port național. Oaspeții au fost din mari departări până și de dincolo de Mediaș, din Brașov, Blaj, etc. Petrecerea a decurs bine românește, deși nu lipsiră oaspeți maghiari, decurs via, până în zorii de zi, când soarele, al zilei domn, ne salută cu razele arginții, când se departară mulți cu dulci amintiri...

Acesta e succesul bun; cea ce pot să zic și despre cel material, căci s'au încesat peste 320 coroane. „Un iubitor al culturii poporului“.

NOUȚĂȚI.

ARAD, 12 August 1905.

— Distincțiune. Majestatea Sa Regele Carol a conferit d-lui doctor Sterie Ciurcu din Viena decorațiunea „Ceroana României“ în gradul de oficer, pentru serviciile aduse în diferite împrejurări Românilor suferinzi. Aceaș distincțiune a conferit-o și doctorului O. Zuckerkandi.

— Primul motor accelerat. Eri a pornit primul motor accelerat între Arad și Brad. Scopul acestui motor e să substituie pe calea ferată pentru distanțe mai mici trenurile accelerate. Motorul a fost construit în fabrica de vagoane Acsev.

Motorul s'a dovedit foarte bun, chiar și între Borosbeș și Brad, unde calea se ridică cu șeșe metri.

— Au plecat la manevră. Regimentul nostru eri cu muzică militară în frunte, soldații fie-care cu preserisa greutate în spate au plecat la manevră.

Până în 27 vor fi exerciții în regiment, între 27 și 30 August vor fi cu brigadă, iar în 1 Septembrie se încep exercițiile în divizie și corp.

Mare magazin de pizărie, sifonare și stufuri de pat, ciorapi, manșă, gulere, etc.

Preturi nouă! **Radó Sándor.** Arad, Forray-u. Magazin de Mode. (Casa Lukács).

Mare asortiment de cizme, toți diferite pentru dame. Noutăți sezoniere și de zi!

Cu onoare aduc la cunoștința onor. public că, esnd din praxalia d-lui Hoffmann Sándor, m-am deschis sub firma proprie un

Modern magazin de tot felul de noutăți ca: diferite stoffe de lenuri, batiste, zefiruri, cretonuri și toate cele trebuincioase, ca: diferite dantele și captușeli de haine.

Rugând deci pe onor. public a avea în vedere prețurile nespuse de moderate cu care voiu servi imi permit a solicita binevoitorul sprijin — și semnez cu toată stima: **Radó Sándor.**

Polonyi István

— str. Aulich nr. 29 —

și recomandă atelierul de lăcătușerie, unde execută ori-ce fel de reparaturi de mașine, atât în loc cit și în provincia, în prețurile cele mai ieftine și în modul cel mai prompt.

Chioșcul din parcul Baross!

Duminica d. a. dela ora 5—8
in terasa chioșcului

musică țigănească

inghetată, cafea rece, beuturi reci și calde, bere de Kőbánya, viuri de podgorie, ape minerale, șampanie, cognac, lipueruri și tot felul de băuturi spirituoase; dejunuri și oșine în fie-ce timp.

Marea sală a chioșcului, o pun gratis la dispoziția societăților
Cu stima

WOHLGEMUTH SÁNDOR.

Singurul loc azadan de recreare.
In fie-ce Joi e musică de piață.

Chioșcul din parcul Baross!!

IOSIF HEGEDŰS

Cronometrar, Ciasornicar și Giuvergiu
Arad, piața Boros Béni 10.

Magazinul societății din Ungria a fabricanților Glashutten din Elveția. Însuși singur. Ciasornice cu precisiune. 550

COST de casă, și foarte bun

se capătă pe strada Ioan Weitzer sub Nro. 13, in curte.

P. T.

Cu onoare aduc la cunoștința onor. public din loc și provincie, că in atelierul meu pentru fabricarea

paturilor și cuptoarelor

primesc efectuarea a tot felul de cuptoare și mașini de gătit și tot asemenea, mă însărcinez cu

mutarea și repararea lor

pe lângă prețurile cele mai mici posibile. In deposit sobe de maiolică ș. a. în prețuri și culori diferite.

Rugând pentru binevoitorul concurs, rămân cu toată stima

Borai Gyula

fabricant de paturi și cuptoare.

Arad. Közép-u. No. 6. (casa proprie).

Pregătesc pentru 20 și 22 fr. vestimente cu croi admirabil, după măsura, din stoffe curate de lină.

Mare magazin de chipiuri și garnituri de șirete militare.

Cu stima

Ianiga A. și soțul.

Se primește un băiat din familie cinstită ca ucenic.

Croitor de haine civile și militare.

Arad, piața Boros-Béni nr. 9.

Telefon 96.

Motori „PUCH“

2¹/₂ — 3 HP.

PUCH: Naumann — Germania și Premier Helical biciclete

Mașini de cusut:

Pfaff, Naumann, Kayser, Singer, cu prețuri convenabile, cu garanție și condiții favorabile de plată se pot capăta la

Hammer Vilmos,

fabricant de lucrări tehnice-electrice

— Arad, Szabadság tér 7. —

Mare atelier special de reparație

DOCTORUL ALEX. M. POP

specialist în medicina internă; consulta zilnic dela 8—12 a.m. și dela 3—6 p. m. — in

BAILE HERCULANE

(HERCULESFURDÓ)

Perlmutter Ignác, praxalie de sticlărie,

porcelan, lamparie, oglinzi și tablouri, Arad, Lázár Vilmos-u. 3. (vis-à-vis de baia de abur Catalin). Aranjeri de obloane și confecționaro de rame pentru tablouri cu cele mai convenabile prețuri.

Spiteria lui Vojtek Kálmán „a Magyar Koronához“

Recomandă specialitățile felurite din magazin și admirabilele sale bandage și diferite preparati, ca:

Crema de lăcrămioare: preparat superb, delatură pistrii, sgrăbunțe, spuse, sbircituri și necurațenii de pe față. Flacon 1 cor.

Spăpun de cremă de lăcrămioare: articol colonial care combinat cu crema rumenește și susține frumusețea feței. Buc. 70 fil.

Pudra de lăcrămioare: pregătită din materii cu totul nestricăcioase — care împrumută feții o culoare foarte plăcută fără ca să se poată vedea. O cutie, 1 cor. 20 fileri.

Praful de dinți a lui Dr. Kabdebó: ajutură frumusețea dinților foarte și în urma compoziției bune nu atacă smalțul dinților. O cutie 1 cor. 60 fileri.

Floid stomatic Salicyl: folosește mult la întărirea gingiilor, alungă mirosul neplăcut al gurei și împiedecă stricarea dinților.

Alte „Coroană“ pentru față, 70 fil., 1.40, 1.68 fil. Săpun „Coroană“, buc. 80 fil. Spirit pentru păr, sticla 2 cor. Alifie contra ochiurilor de gâină, sticla 70 fil. Apa de gură și praful de dinți „Papp“ 1.60 fil și 1.20 fil. Regeneratorul părului, sticla 1 cor.

Preparatele se capătă totdeauna proaspete — la **Spiteria lui Vojtek Kálmán „a Magyar Koronához“** colțul dela András-sy-tér și Petőfi-u. **Arad.**

Indată efect surprinzătoriu!

Nou! Jahner-Crème fere grăsimi. Nou!

Cel mai nou product pentru a infrumuseța și nobilisa pielea.

Efectul îndată fără osemplu consistă prin aceea, că pielea obrazului, prin aceeași ușoară încordare, consistă asemenea unei netezimi de marmor albi și flușă, care până aci prin nici un alt mijloc de infrumusețare nu s'a mai debandit!

Un mijloc de infrumusețare prin ususirea aceasta, cum e Jahner-Crème fere grăsimi, agitează ia tot locul o senzațiune însuflețită. Mai perfect pe terenul pentru îngrijirea infrumusețării. Nestricăcios! Efect momentan!

După întrebuințare dispar cu desăvirire urticuloasele pe-te galbene, bube de infierbitări, bubite, sgrăbunte și alte necurățenii ale pielii.

Netezește sbfrecturile și semnele de bubat, acorâră însuși la persoane mai bătrâne o culoare de obraz jună, proaspătă și grațioasă: obrazul, grumazul, bratele și mâinile, conservă o frumuseță trapanță și o culoare dăgăstoasă.

Jahner-Crème fără grăsimi, se întrebuințează cu mai mult succes ziua. Nu conține nici argint viu nici plumb. I tegulă 1 coroană.

Jahner săpun Acest săpun servește spre conservarea și nobilitarea pielii, este liber de orice aspreță și oserita cea mai beneficoasă influință asupra pielii. La întrebuințarea Jahner-săpunului trebuie mai întâiu să spălăm cu acest săpun, prin ce efectul pomadei se întrebuințează foarte esențial. I bucătă 60 fileri.

Jahner pudră. Jahner-pudră-ul este nedisputaver non plus ultra al tuturor pudrelilor. Este un pudră pentru salo, de toate zilele precum și pentru infrumusețarea pielii, care are însușirea nu numai d-a acoperi, ci este absolut nestricăcios. Jahner-pudră-ul este un product perfecționat, care în privința bunătații, fineții și nepenitiosității, e asemenea ori-cărui pudră imigen ori extern. Pentru blondine se ia roză sau alb; pentru brunete (Chamois galbeniu) roză sau alb. I șatula 1 coroană.

Jahner apă de gură. Cel ce își spală gura regulat dimineața și sara cu Jahner apa de gură, nu va avea nici când dinți gănoși și nici durere de dinți. Nu se poate îndestul recomanda la curățarea burețioasă a dinților. To mai așa se potrivește la dinți cu rădăcini clătinate. Un mijloc sigur contra stingerării gingiilor, contra putrezirii cărnei dinților. La dureri de dinți reumatici. Foarte prețioasă pentru delăturarea respirațiunii rau carositoare. I sticlă 1 coroană 40 fileri.

Jahner pasta de dinți. Liberă de săpun. Mai toate persoanele cari întrebuințează pasta continuatoare de săpun, au la marginea dinților o piatră a na, caf-niu-deschisa, canea dinților e moale și ușor stingeroasă. Este dăra a se recomanda tuturor, cari tin la valoarea dinților sănătoși și frumoși: Jahner pasta de dinți fără săpun. I dosă 4 cor.

JAHNER pomada pentru creșterea părului. — I tegulă 2 cor.

escală de păr. Aceasta întârștește perii clătinate, grăbește creșterea părului și contribuie la deplina delăturare a mătreții din cap. I sticlă 1 cor. 60 fileri.

Jahner vâpșeală de păr. Este rezultat reușit! Nu deseolorează culoarea naturală a părului. Cel mai nou nestricăcios mijloc care aupa prima întrebuințare recăștigă culoarea naturală a părului încăruntit, alb și roșu, precum părul din barbă și sprincene după pier, brunet n gră sau blondin. Aplicarea este foarte simplă și este alăturată în instrucțiunea fie-cărui cutie. Neșabândă nu se întâmplă după precisa întrebuințare. La comanda este a se arata aprint culoarea (negru, brunet sau blond). Un carton 4 cor.

Jahner apă blondină. Părul nu prea frumos băl, roșu și brunet, se poate în timp foarte scurt băl-auriu colera. Apa blondină este pe deplin nestricăciosă, flușă și fără culoare și miros, deci nu colorează nici pielea și nici pănzăturile albe. I sticlă 4 cor. — Părul alb nu se poate colora cu apa blondină. Părul alb se colorează numai cu Jahner vâpșeală de păr.

Mijloc de vindecare.**Fluidul pentru reumatism și gicht al lui Dr. Hoffmann.**

Medicament foșositor de ani îndelungați împotriva gichtului, reumei, durerii de nervi, nevralgiei, reumei, durerii de muschi, exudate, ischias, scrintirea membrelor, ințepenirea muschilor și coardelor, schilăvirei și a durerilor din crucea spinării. O sticlă. 80 bani.

Tusă. Bomboanele lui Dr. Oppolzer. Mijloc foarte bun contra catarului organelor de respirat, contra tusei și a gîdilirei la gât, a catarului de plumăni, a grelei respirații etc. I cutie 80 bani.

Pilulele curățătoare de singe ale lui Dr. James. Pilulele acestea curătesc singele, iritează activitatea intestinelor și ajută lucrarea scaunului, depărtează toate sucurile rele, fierea str-cată și rămășițele rămase dela alte boale. I cutie 80 bani.

Balsam Dr. James. Balsamul acesta încălzește rinza și singele ingreuiat, depărtează acicab, flegma și firea superfluă și prin aceasta produce o mistuire proaspătă, prin urmare aduce mistuirea rinzei (stomachului) în mișcare nouă și poștă la mănecare și beutură. Balsamul acesta depărtează văm-urile, sporește activitatea intestinelor, delătură ridicarea din stomach, amărăciunea, greta de cap și amețea. I sticlă 80 bani.

Unsoare de rișe a prof. Kaposi. Această unsoare se aplică cu bun rezultat nu numai la rișe, ci la tot felul de ecrescenții ale pielii. I tegulă 1 cor.

Pentru înconjurarea contrafacierilor, numai »Preparatele lui Rudolf Jahner» ieșite din farmacia mea au valoare și se capătă la

„Farmacia Sta Maria” a lui Jahner Rudolf

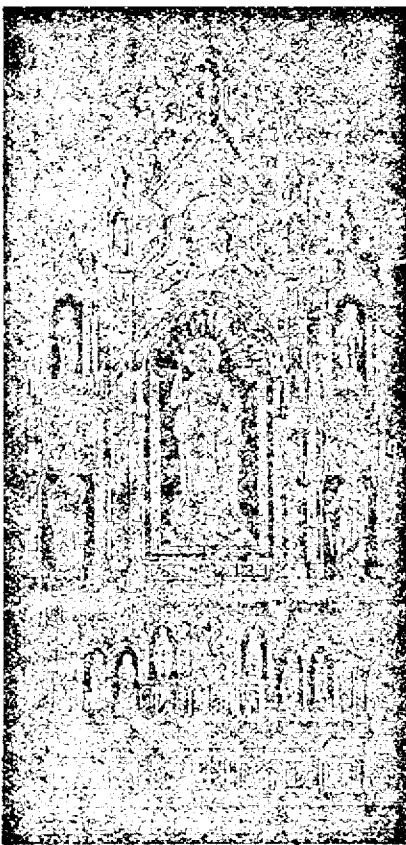
Timișoara-Fabric, str. principala Nr. 70.

Primul institut de artă sud-ungar pentru

— zidirea de altare, de sculptură și de aurit.

Temesvár-Józsefváros, vis-à-vis de claustru.

Atrag atențiunea pres onoratei preoșim și a d-ilor curtorii suprami bisericesti, că în atelierul meu pregătesc iconostase noi, altare, scaune episcopesti și alte

aranjamente complete bisericesti. Pe iconostas pietez nouă iconi de artă. afară de aceea auresc și vâpșesc din nou iconostase vechi. Primesc și vâpșitul de biserică. Trimis schițe de plan gratuit. La dorința călătoreșe la fșta locului pe se-sele mele Recomand icoan-tele mele de relief, peatră masivă cu vâpșeală polichronică, statue sante de la 60—180 cm, maxim. Madonna de Lourdes Inima Mariei de 9 ani bogat aurite cu vâpșeală polichronică.

De present se pregătește pe seama bisericii din Kesz-Msre: Inima sfântă a lui Iisus și Madona de Lourdes în înaltime de 160 cm.

De serviciu prompt și echitabil îngrijește:

140—52

NAGY NEP. JÁNOS

Temesvár Jozsefváros, Bonnaz-utca 6 sz. (casa propri-).

CREMA MARGARETA

a lui

FÖLDES

este un mijloc lipsit de grăsimi, în ofensivă cu efect grabnic și sigur, care face să dispară alunițele, petele de ficat, roșța de pe nas și de pe mânt. Mijloc mai bun pentru obraji și mânt aspre nu există.

Efect instantaneu.**Pretul 1 cor.**

442

Preparată de

FÖLDES KELEMEN

Farmacist în Arad.

Nr. Telefonului 111.

Nacht Victor

Lemne de foc și lemnărie pentru instrumente

Magazie de cărbuni de lemn

in ARAD

Magazia principală: Locuința: Teleki-uteza 8 sz.

Am onoare a aduce la cunoștință că am deschis în Arad pe calea Nagyváradi 2/a o magazie de lemne, unde am stabilit în deposit tot felul de lemne pentru foc și cărbuni de lemn. Când cer protecția onoratului public, accentuez că în depositul meu tin numai lemne de calitate cea mai bună, și adică: **carpen, cer, ulm și stejar**, atât lemne de stâncen cât doaje. Toate felurile de lemnărie și doaje sunt pregătite din trunchi de lemn și servesc ca cel mai bun material de încălzit.

Toate comanda se efreuesc îndată. Pentru măsurarea cea mai punctuală și pentru serviciul prompt am deosebită atențiune.

Felurile de lemn sus amintite, se pot comanda nu numai cu stâncenul ci și cu vagonul, și se transport cu prețul cel mai moderat.

Recomandând deci firma mea în atențiunea onoratului public și rugând din nou pentru binevoitorul sprijin, semnez.

Cu toată stima

Nacht Victor
Arad.

KISZNER DEZSŐ

prăvălie de coloniale, pipere și apă minerală

o o o LA CÂINELE ALB o o o

Arad, - Jozsef főherceg-ut - nr. 9.

(Lângă noua biserică Int.)

P. T.

Cu onoare aduc la cunoștință publică, deschiderea prăvăliei mele de coloniale, pipere și apă minerală, în Arad, Jozsef főherceg ut nr. 12, (casa Fodor și Reisinger) după cele mai moderne cerințe — sub firma

= KISZNER DEZSŐ =

Praxa mea de mai mulți ani, câștigată în prăvălia de bun nume a lui Fejér Gyula, precum și legăturile mele cu prăvăliile mari, mă pun în poziția de a vinde ieftin tot ce cade în branșa mea.

Deposit stabil de cel mai bun zahăr, cafea, tee, rum și altele.

Recomandând prăvălia mea la binevoitoarea atenție a p. t. onor. public, rog pentru binevoitorul sprijin și asigur de serviciul meu prompt și conștientios.

Cu toată stima: **KISZNER DEZSŐ**

Comande din provincie efreuesc prompt și sigur. — In loc, trimit și la case private.

P. J.

Am onoare a aduce la cunoștință publică din toată țara și provincie, că am deschis în Arad, în propria mea casă, de pe strada Varjassy József, nr. 7, un mare

atelier de lăcătușerie artistică și de construcție

unde primesc tot felul de lucrări atât nouă cât și vechi pentru reparație, angajându-mă la la tot soiul de construcții ca: ferării diverse pentru edificii, cămine, îngrădiri de morminte, instalări de fântâni cu pompe, etc. etc. etc.

Tot asemenea, reparația a tot felul de mașini de soiuri diferite, se face exact și în schimbul prețurilor celor mai moderate.

În speranța binevoitorului concurs al onor. p. t. public

ramân cu stință

Wolfschmidt Agoston

mașinist

lăcătuș de artă și construcție

ARAD, VARJASSY, JÁNOS-UTCZA 7. SZ.

Prețuri moderate

En gros & en detail

Serviciu prompt

Szepessy János

Mare magazin de hârtie en gros & en detail.

Filiala: Hunyady-u. 4. **ARAD** Centrala: Erzsébet-u. 13.

Conducătorul firmei KUBINA BELA

Recomandă nespuse de ieftinele sale articole de papetărie ca:

Ilustrate (cărți postale) asortiment grandios — și în prețuri dela 1 — 15 cr.; cu suta dela 50 cr. la 10 fl.

Tuburi de țigărete magazin de fabrica.

Cutie, dela 10—40 cr.; 10 cutii, dela 70 cr. la 3 fl. Mașinile p. țigărete 8 cr. bucata.

Hârtii de scrisori cutia 20 cr.— 5 fl.; pachete a câte 10 buc. hârtii și plicuri, de a 8—25 cr.

Calendare cu preț scăzut. Noițe, carnete, etc. în prețuri scăzute.

Cine își înbește buzunarul, țigăreasă dela adresa de mai sus, și nu uită că în altă parte va plăti mult mai scump.

Colportagiul de cărți. — Împrumuturi o o o de opuri pentru citit. o o o

Cel mai ieftin magazin de tirguit pentru Arad și jur.

Am onoare a aduce la cunoștința p. t. public, că am cumpărat și voi conduce eu

BRUTARIA LUI FISCHER SAMU

pregătind în fiecare zi chifli albi, proaspeți, pine albă, pâine neagră și de secară, pâine gracharn veritabilă, chifli după amieux și pâine de casă pregătita foarte ales, frumos și cu bun gust.

Cu stima **Leicher Frigyes Deák-Ferencz-u. 16.**

Schimbarea atelierului meu de căruțarie SZILÁGYI SÁNDOR

căruțler, Arad, Kossuth-uteza 65 sz

Am onoare a aduce la cunoștința onoratului public din Arad și jur, că prăvălia mea de căruțe existentă din anul 1887, mi-am transpus-o în piața Kossuth-ut. nr. 65. — Primesc orice lucrare de felul acesta, lucruri noi și transformări, poleituri, acoperișuri cu prețurile cele mai moderate. — Cerind și de acum înainte sprijinul on. public, semnez cu stima

Szilágyi Sándor, căruțier.

Rauch Raimond, — prăvălie de sticlărie și porcelan, lingă Cafeneaua Japonia, Arad.

József főherceg-ut 19. szám.

P. J.

Am onoare a vă aduce la cunoștința, că în Arad J. József főherceg-ut 9., sub firma

Rauch Raimond

am deschis o prăvălie de sticlărie și porcelan.

Experiențele de mai mult ani, mă pun în poziție a executa orice, după cele mai pretentive cerințe.

Am stabil în deposit orice fel de sticlă, porcelan, maiolică, teracottă și vase de piatră, oglinzi, rame, lămpă, cu labre pentru gaz și electricitate, corpuri Auer.

Articole tot felul de bucătărie, assortimente de cuhnă, linguri, furculițe de alpacca și argint-alpacca.

Primesc tot felul de oblonare a edificiilor cu prețuri convenabile, precum și pregătirea de rame, repararea de obiecte ce ard cu petrolu și spirt.

Despre modul cât ie scotesc de estine mărfurile din magazinul meu, se poate convinge cine-va numai în persoană.

Rog deci pentru bine-voitorul sprijin și

salut cu toată stima:

Rauch Raimond.

*Imprumuturi ipotecare favorabile
o o o o o camătă ieftină o o o o o
și rate de amortisire favorabile
la cele mai de frunte institute de
credit, socotind minimum cheltuiela,
o o o o o procură lute o o o o o*

HAVAS SANDOR

Arad, Eötvös-u. 8. sz.

*Maron pentru mijlociri de impru-
muturi ipotecare și comisionuri
o o o o o de mărfuri. o o o o o*

*Destușid asupra ori-cărui fel de
imprumut, se dau cu plăcere.*

MÁRTONFY VICTOR

tinichler de zidiri de artă și instalator de apaducte

Se recomandă onor. public pentru executarea ori-cărui lucrări atingătoare de această branșă.

Prețuri moderate. Execuție promptă.

o o o Distins cu premiu la expoziția milenară. o o o

STIPENDIU DE PARIS.

Cu stima **Mártonfy Victor**

ARAD. — Localul: Piața Boros-Béni No. 2.
Locuința: Strada Sárossy No. 2. (Casa d-lui Purcariu).

Am onoare a aduce la cunoștința p. t. publicului că cu ziua de azi am luat sub conducerea mea

CAFENEAUA "COROANA"

Árpád-tér 3 szám.

Experiențele câștigate în cele mai bune cafenele, mă pun în poziție a servi p. t. publicului prompt și sigur cu tot felul de mâncări reci și admirabile bauturi de cafea, prin ceea-ce sper a-mi câștiga încrederea on. oaspeți.

Cu stima: **Frisch M., cafegiu.**

Atelierul de tâmplărie

al lui

Czirkál Géza

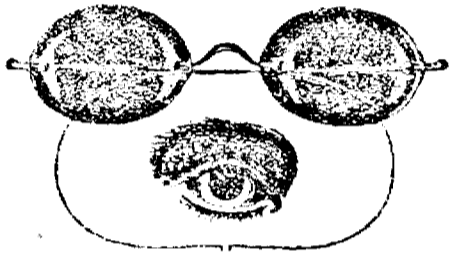
din ARAD, Sina-utcza,
execută tot felul de lucrări atin-
gătoare de această branșă cu a-
tențiune deosebită și cu prețuri
din cele mai scăzute.

Foarte importanți pentru toți, cari poartă ochelari!

Diaphragma și ochelarii noi — perpha ai lui
RODENSTOCK fără reflex din fabrica de articole optice
a lui G. Rodenstock din München

Fără rame!

Sticlă de
cristal, o-
mogenă
foarte stră-
vezie.

Fără rame!

Lipsiți cu
totul de îm-
prăștiarea
deasă ne-
plăcută ara-
mel sticlei.

Cel mai bun și perfect pentru vederea curată și pă-
trunzătoare și pentru cruțarea forței vizuale.

Singurul reprezentant **Samuil Dick** orologier și fabricant de
557 în Arad și jur articole optice. Colțul
Străzii Ioan Weitzer.

Condițiunea principală a

FRUMSETEI

este, ca fața și mâinile să fie fine. În scopul acesta
mijlocul cel mai potrivit este

Crema-Gyöngy

care este cu desăvârșire inofensivă și face pielea fină
de loc după o singură folosire.

În urma unei folosiri îndelungate mitesseril supă-
rațioși, alunițele și petele de față dispar.

Pețul unui borcan 1 cor.

Săpun la Crema-Gyöngy 1 cor.

Gyöngy-Créma pudor 1 cor.

Se poate comanda dela:

farmacistul **HAUER LAJOS.**

A R A D. Péeskai-ut.

287

ATENȚIUNE!

Contra căderii părului

foarte bun e

Spiritul de păr „Serail”
și pomada China.

Vinul chinez omeopat

„ROZSNYAY”

e binecunoscută celor săraci
de sînge!

Il pregătește
numai apo-
teca lui **Rozsnyay Mátyás**

A r a d, Szabadság-tér.

Hoffmann Sándor, Arad

„La Rîndunica”

Edificiul teatrului = Nr. Telefonului 10.

Cele mai fine zefiruri
metrul numai cu = **16 cr.**

= 20,000 metri în deposit =

Mănuși de vară dela 20 cr. pere-
chea în sus. o o

Umbrele de tot soiul dela 1 fl. 15 cr.
în sus o o o

POMPE DE VIN

reg. ung. priv. și țevi de gumi calitate cea mai bună.

Din cilindrul pompei se scurge vinul până la cel din urmă strop, iar sămburii de struguri, coaja și alte părți necurate se îndepărtează numai de cât, prin asta pompa nu se strică și nici vinul nu se poate strica. Pentru funcționarea pompei se dă o garanță pe 3 ani (reparație gratuită).

PUMPE DE FOC

958

cu ventiluri rotunde. Pentru comune foarte potrivite, de oare ori a întrebuințarea de apă nesăpăasă ori murdara nu e bzie serviciul. Pentru funcționarea regulată a mașinei se primește garanție pe 3 ani (reparare gratuită). Șarpe potrivite unitare și țevi de căneșă din lăuntru căptușite cu gumi cu prețurile cele mai ieftine.

Fântâni cu țevile trebuincioase în preț de fabrică.

HÖNIG OTTO

fabricator de pompe reg. ung. priv.

Arad, Rákóczy-utca 27.

Stropitori de vie se primesc spre reparare.

Imprumuturi de Bani

pe moși și case de închiriat cu prolongire de
5, 10, 15, 25, 30, 40, și 50 ani.

Prin legăturile mele cu cele dintâi bănci din țară
sunt în situația de-a mijloci întotdeauna
cu condiții favorabile și fără a cere întâi
plătirea speșelor.

Speșele de apăsare le provad eu
și imediat după primirea actelor aduc la cunoș-
tința persoanei cu interes, dacă i se acordă ori
nu suma cerută, iar nu ca cei mai mulți agenți,
să tragă săptămâni, ba luni întregi.

Cerând încrederea onor. public

sunt cu distincția stimate

IOSIF BERGER

ARAD, Andrassy-tér 8 sz.

(vis-à-vis cu biserica minoritelor).

Fabrica de metal, aramă, turnătorie de aramă și strungărie

a lui

FRANCISC RUDKOWSKY

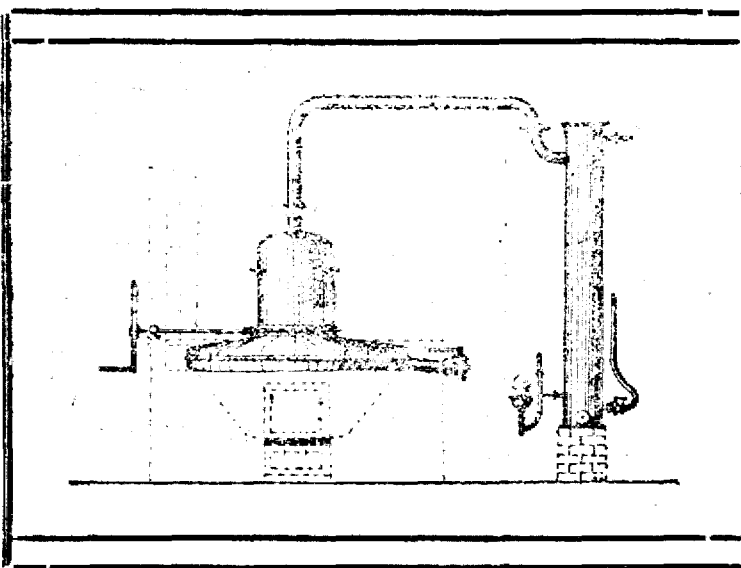
Arad, Kiss Ernő-utca 5 sz.

Recomandă pentru sezonul
apropiat - cele mai bune

Căldări

- pentru fertul rachiului -
de prune și alte fructe, comină și
pentru fertul cognacului, de mărime
regulată, se află în magazie, ori se
o o pregătesc în grabă. o o
Proiecte și planuri trimite gratis.
Telefon pentru oraș și comitat
o o o Nr. 437. o o o

Mare asortiment de diferite

Căldări

pentru spălat, o
o vase de aramă, o
o sobe de baie

precum și alte obiecte de aramă și
metal. Tăvi de aramă de orice mă-
rime, a:oi dregerea obiectelor de
aceasta specie se efectuează în curând
și cu multă băgare de seamă.

— Statutele alianței învățătorilor români gr.-cat. neaprobată. În 17 April a. s'a ținut în Cluj adunarea delegaților diferitelor Reuniuni învățătoresci române gr.-cat. și aici s'a pus baza unei noi organizații învățătoresci, numită: „Alianța învățătorilor români gr.-cat.". Statutele votate în adunarea din Cluj nu fost prezentate — ministrului de culte și instrucțiune publică spre probare. Mini-strul a refuzat aprobarea statutelor, motiv, că legea nu cunoaște (și) o confesiune „cat. română și de altfel nu se poate admite, învățătorii din țară să se grupeze după naționalitate.

— Meetinguri în favorul sufragiului universal. Partidul social democrat din Budapesta a dat o colosală agitațiune în țara întreagă în favorul sufragiului universal. *Duminică* rătăcioare se vor ține meetinguri în Cașovia, Cluj, Komárom, Brașov, Földes, Szakadát, Nagymaros, Tolna, Högysz, Igó și Eperjes. *Marti* în 13 crt. Baja și Tévelen. *Duminică* în 20 crt. Oradea-nuare, Dobrițin, Csap, Kisvárdá, Nagykapos, Neopanta, Seghedin, Szigetvár, Tata, Alberti-Irsa și Kecskemét, în 27 crt. în Moșon, Kis-Zombor, Nagykapos, Biau și Zelán. *Duminică* în 13 August va fi adunare regnicolară în Budapesta, cu retragere pe străzi, la care vor participa organizațiile din privința și delegații cerurilor.

— Spițeria lui Wojtek Kálmán, pe care celitorul o află între inseratele noastre este prăvălia, pe care o recomandăm cu toată căldura. Toate trebuințele pentru buzdoinul femeii, cosmeticele cele mai fine și ațese, perfumerii, săpunarii, creme, pudră, praf de dinți totul, ce se poate numai închipui, se află aci. Nimeni să nu vină la Arad, fără a cerceta Spițeria Wojtek, unde sigur află o mulțime de noutăți, articole, cari pe nicăieri alt undeva nu le găsește, nici așa de fine, nici așa de ieftine. Credem, că facem un serviciu publicul, recomandând firma cu toată căldura.

— Unde-i Gorki? Se anunță din Lugano că celebrul scriitor rus Maxim Gorki a rămas acolo retras la revoluționarul rus Balabanow, în Malaua Paradro. Fimică tractările pentru pierderea unei vile la Lugano n'au isbutit, Gorki s'a mutat la Zürich, pe când nevastă-sa a rămas în Lugano.

— Moarte pentru simbură de prună. Se anunță: Fetita de 17 ani Dora Hesz din Nagy-Magyar, mâncând prune, a înghițit din neprecauție un simbură. I-s'a făcut imediat rău, așa că medicii, cari au fost chemați în pripă nu i-au putut scuti. Seara, a murit între chinuri grozave.

— Vărsarea de sânge din Agra. S'anunță din Agra: Cercetarea în aflacerea vărsării de sânge de Duminică seara, nici acum nu s'a terminat. Autoritatea militară a făcut apel și la civili, ca în interesul descoperii adevărului, să facă mărturisiri. Investigația se împedecă în lucruri foarte grele, deși la aparență par simple. Duminică seara își perduseră toți cumpătul. E interesant, că spaniolul Köllay Zoltán, Okolicsányi Lajos și Kállay Lipót mărturisesc în trei chipuri, asupra chestiunii, cum a comandat focul cadetului Muntean Unul a auzit, c'ar fi comandat o salvă, altul două, celalalt trei. Cadetul Muntean neagă c'ar fi comandat salvă. Valurile agitației nici acum nu s'au potolit în oraș.

— Moartea unei primadone române. Mara D'asty, primadona gingașă, care odinioară își cucerise un loc de seamă pe scenele din străinătate și mai ales în Italia, și-a dat obșteșcul sfârșit, Marti, la Curtea-de-Argeș.

Urmărită de nenoroc, această artistă de origine română, care fusese obiectul prevestițiilor cele mai ferice, a fost nevoită să se întoarcă în țară, unde după ce a strălucit cât-va timp mai ales în Traviata și Lucia de Lamermoor, cedând mizeriei, cu care nu mai putea să lupte, a primit angajamentele cele mai puțin venabile, a cântat pe preturi aproape de nimic, a cântat până și pe scena dela „Otelete-

lărându-și astfel viața și talentul, expunându-și vocea în aer liber, fiind și slabă de constituție, și-a zdruncinat sănătatea cu desăvârșire și acum a dispărut ca un suspin.

Se cuvine o lacrimă sinceră pentru aceea, care după ce a murit de atâtea ori în Violetta din Traviata în mijlocul aplauzelor și admirației generale, astăzi dispăre, fără să joace, în același horcăit tragic, departe de public și prietenii în creștetul munților, în tăcerea adâncă a brazilor...

— Un suvenir istoric. Un tăbăcar din Segre a cumpărat caili cuirasierilor uciși de țandări de bombe, când cu ocaziunea atentatului dela Paris în contra regelui Spaniei. Din pieile acestor cai industriașul francez a făcut două scoboritoare de pat, în care s'au respectat găurile făcute de bombe, și le-a oferit lui Alfons XIII. Acesta le-a primit cu recunoștință. Dacă nu erau aceste biete animale să primească descărcătura bombei, poate că nici regele, oaspe al Franciei, nici președintele Loubet, n'ar mai fi fost în viață.

— Peirea unui sat. În Budfalau din Maramurăș a fost în 5 I. c. foarte mare foc. Toți bărbaii erau la câmp, așa că nimenea n'a putut stinge focul și nici apă nu era. Un întreg șir de uliți a ars.

— Ce pagube au făcut focurile? În luna Iunie în țara întreagă au fost focuri în 84 comune în 971 casuri; 1556 de inși au suferit pagubi în totul de 2.157.335 coroane.

— Spițeria C. Balassa cheazăuște, că laptele de castraveți al lui Balassa cu efect admirabil și veritabil englezesc, care a fost pus în circulație, nu e de loc stricacios feții. De probă numai odată să-și comande damele noastre laptele de castraveți al lui Balassa și se vor convinge, că acest mijloc de înfrumșetare delătură imediat pistru, pete, spuse și alte necurățenii ale feței, face fața lucie, tină și rumenă. Un flacon 2 cor., apoi săpun veritabil englezesc de castraveți 1 cor., pudră 1 cor. 20 fil. Se poate procura în ori-ce spițerie. Depositul principal în Arad: Spițeria Földes Kelemen, drogheria Wojtek și Weisz.

— x Exclusiv bere de Schwehat, cuhnă de casa admirabilă; zi de zi muzică țigănească în locul de întâlnire al inteligenței Korács și Nothny.

Dela „Asociațiunea pentru literatura română și cultura poporului român“.

AVIS

pentru vizitatorii expozițiunii și ai serbărilor, ce se vor aranja în Sibiu în timpul dela 19 până la 15/28 August 1905 din incidentul inaugurării Muzeului istoric și etnografic al „Asociațiunii pentru literatura română și cultura poporului român“.

Pentru orientarea prealabilă a publicului român, care va vizita Sibiu în timpul dela 6/19—15/28 August a. c. și ca răspuns la multele scrisori, prin cari se cer informațiuni asupra serbărilor proiectate din incidentul Adunării generale a „Asociațiunii“ și al inaugurării Muzeului acesteia, Direcțiunea Expozițiunii se vede îndemnată a publica următorul avis pentru orientarea publicului vizitator.

Programa definitivă nefiind încă stabilită în toate detaliurile, se va publica numai cu o săptămână înainte de inaugurarea Muzeului. Deocamdată Comitetul aranjator al serbărilor a stabilit următoarea

Programă prealabilă:

Sâmbătă, la 6/19 August 1905.

Prima ședință a adunării generale a „Asociațiunii“.

Inaugurarea Expozițiunii în sala festivă a Muzeului.

Banchet.

Serată etnografică în sala festivă a Muzeului. (Prezentarea costumelor, dansurilor și melodiilor românești).

La toate serbările, ce se vor aranja în această zi, vor avea intrare exclusiv numai membrii „Asociațiunii“ și persoanele oficioase, invitate anume la inaugurarea Muzeului.

Pentru publicul extern serbările se vor inaugura abia mâine-zi:

Duminică, 7/20 August 1905.

Deschiderea expozițiunii pentru publicul vizitator.

A doua ședință a adunării generale a „Asociațiunii“.

Ședința festivă a secțiunilor științifice-literare ale „Asociațiunii“.

Opereta „Moș Ciocârlan“ de Tudor cav. de Flondor, reprezentată de Reuniunea rom. de muzică din Sibiu în teatrul orașănesc.

Luni, la 8/21 August 1905.

Prima ședință a adunării generale a „Societății pentru fond. de teatru român“.

A doua reprezentațiune a operetei „Moș Ciocârlan“.

Marti, la 9/22 August 1905.

A doua ședință a adunării generale a „Societății pentru fond de teatru român“.

Inaugurarea scenei din sala festivă a Muzeului prin o reprezentațiune teatrală a unei societăți de diletanți din Sibiu.

Mercuri, la 10/23 August 1905.

Conferența Directorilor Băncilor române din Ungaria.

Concert cu concursul societății de muzică „Carmen“.

Joi, la 11/25 August 1905.

Conferențe publice în sala Muzeului.

Repetiția seratei etnografice.

Vineri, la 12/25 August 1905.

Conferențe publice în sala Muzeului.

Reprezentațiunea teatrală a societății de diletanți din Sibiu.

Sâmbătă, la 13/25 August 1905.

Conferențe publice în sala Muzeului.

Concertul Reuniunii rom. de muzică din Lugoj.

Duminică, la 15/28 August 1905.

Vizitarea catedralei rom. din Sibiu.

Excursiune cu tren separat la Săliște, unde se va aranja o petrecere populară și un concert.

Luni, la 14/27 August 1905.

Inaugurarea școlii industriale de fete.

Inchiderea expozițiunii.

Bal festiv.

Observări. Timpul și locul, în care se vor aranja serbările înștiințate, se va publica în Programa definitivă, care va arăta și prețul locurilor, precum și timpul și locul vânzării biletelor de intrare. Comitetul aranjator își mai rezervă dreptul de a schimba ordinea serbărilor înșirite până la stabilirea programei definitive și detaliate.

Această programă definitivă se va trimite (franco) cel mult până la 2/15 August a. c. tuturor vizitatorilor, cari o vor cere și vor înainta taxa de înscriere de 1 coroană.

Calătoria pe căile ferate.

Comitetul central a cerut la Ministerul ung. de comunicațiune pentru membrii „Asociațiunii“ favorul obicinuit, de a putea călători pe căile ferate ungare cu preț redus (la prețul biletelor pentru clasa proxima inferioară), dar până în momentul de față nu a primit răspunsul Ministrului. Indată ce acest răspuns va sosi, publicul va fi avisat despre aceasta în ziare. Și până atunci Comitetul aranjator primește prenotări pentru asemenea bilete și le va trimite (franco) împreună cu programa detaliată tuturor persoanelor, cari vor înainta în acest scop taxa de 1 coroană.

Direcțiunea Căilor ferate române a acordat vizitatorilor expozițiunii o reducere de 50 la sută pentru călătoria la Predal și Căinenț și retour. De această reducere se vor putea bucura numai persoanele, cari vor prezenta un bilet de legitimare, ce se va libera (la nume) de direcțiunea expozițiunii tuturor vizitatorilor, cari îl vor trimite în acest scop taxa de înscriere de Cor. 1.— (lei 1.05). Taxa de Cor. 1.— este a se achita separat și pentru trimiterea programei definitive.

Correspondențele

de ori ce natură, cari privesc expozițiunea, programa definitivă, etc., sunt a se adresa Directorului expozițiunii: Dr. Corn. Diaconovich în Sibiu (Nagyszeben), iar cererile pentru învartirare dlui Dr. Oct. Russu, avocatul „Albinei“, tot în Sibiu.

Încălzirea oaspeților.

În vederea împrejurării, că în timpul expozițiunii și a sărbătorilor împreunate cu aceasta, va veni la Sibiu, după toată probabilitatea, un număr foarte considerabil de vizitatori externi, cari nu se vor putea adăposti cu toții în hotelurile din acest oraș, Comitetul aranjator a instituit un Birou de încalzire, care va funcționa în timpul dela 5/18—15/28 August și va servi publicului vizitator al expozițiunii cu informațiuni asupra camerilor disponibile în hoteluri și la case particulare.

În acest scop Biroul instituit deoparte a intrat în pertractări cu hotelierii din Sibiu, iar de altă parte a făcut o descripțiune a tuturor camerilor mobilate, ce se vor putea închiria în timpul expozițiunii, fixându-se totodată și prețul acestor camere. Mai departe va instala în seminarul Adreian, și în alte localități, mai multe dormitoare cu un număr mai mare de paturi, ca să nu rămână fără adăpost nici vizitatorii, cari nu vor mai găsi camere separate.

Ținând cont de experiențele din trecut, când un număr mai mare de oaspeți sosiți la Sibiu nu a găsit adăpost din cauză, că multe camere au fost rezervate pentru persoane, cari au anunțat venirea lor, dar de fapt nu au venit, ori au sosit mai târziu și în parte au ocupat apoi alte camere disponibile. — Biroul de încalzire nu primește comenzi de a rezerva camere, ci se va restringe exclusiv numai la adăpostirea vizitatorilor, cari după sosirea lor în Sibiu îl vor cere intervențiunea.

Prin urmare vizitatorii externi, cari nu vor găsi loc la hoteluri sau la cunoscuții lor, sunt invitați, ca după sosirea lor în Sibiu să se adreseze către Biroul de încalzire, care va funcționa în localitățile sale de lângă Gara Sibiu, în timpul sosirii trenurilor, și le va da cu toată prevenirea informațiunile, de cari vor avea trebuință.

În scopul de a putea libera biletele de încalzire fără multe întârzieri, precum și spre a înlesni lucrarea comitetului de încalzire și spre a evita aglomerări prea mari, vizitatorii expozițiunii sunt rugați, ca în interesul lor propriu, să anunțe ziua și ora sosirii lor, intru cât se va putea până la 2/15 August a. c. la adresa Dnului Dr. Oct. Russu în Sibiu, arătându-i dorințele lor cu privire la numărul paturilor și la prețul camerilor.

Sibiu, 7 August (25 Iuliu) 1905.

Directorul Expozițiunii:
Dr. Diaconovich.

Invitări și petreceri.

— Invitare la producțiunea teatrală, ce o aranjază „Reuniunea pentru biblioteca populară din Viștea-inferioară” Duminică, la 13 August st. n. 1905. în sala „Ospătăriei Șandru” din loc. Ppropam: 1. O noapte furtunoasă. Comedie în două acte de I. L. Caragiale. 2. Herșcu Boccegiu. Monolog de V. Alexandri, predat de dl V. Dâmboiu. După producțiune urmează dans.

Cronică judiciară.

Ș Sentința în sensationatul proces din Torino. Zilele trecute a terminat numai tribunalul din Torino uriașul proces, în care e vorba de contesa Bonmartini-Muri. De oare-ce curtea cu jurați a afirmat, că Tullio Murri și Dr. Naldi sunt vinovați, tribunalul i a pedepsit cu câte 30 de ani, iar pe contesa Linda Bonmartini-Murri și Dr. Secchi la șapte ani și jumătate temniță.

La administrația „Tribunei” să află de vânzare următoarele cărți:

- „La Roma” de Russu Șirlean Cor. 2 — plus 10 fl. porto
- „Povestiri și schițe” de S. Secula 1.— „ 5 „ „
- „Nuvele” de Emili Zola Cor. 0.49 „ 5 „ „
- „Școlarul declamator” „ 0.60 „ 5 „ „
- „Vatra părăsită” I. Slavici „ 1.50 „ 19 „ „
- „Stropi de roșu” „ 1.— „ 19 „ „
- „Aur” Const Hodoș „ 1.50 „ 10 „ „
- „Telegrama” farză în 3 acte „ 0.30 „ 5 „ „
- „Carmen Sylva” de Vojeu „ 1.— „ 5 „ „
- „Amicul Poporului” T. Vuiculescu „ 1.— „ 10 „ „

ECONOMIE.

Arad, 11 Aug.

Școala pentru economia și industria de casă.

Se atrage din nou atențiunea on. public român. asupra „școlii pentru economia și industria de casă”, proiectată de „Reuniunea femeilor române din Sibiu”. Școala se va deschide cu începerea anului școlar 1905/6.

Va funcționa deocamdată numai secțiunea economică a școlii. Instrucțiunea va cuprinde: a) învățământ practic: pregătirea bucatelor și a pâinei; conservarea legumelor și a poamelor; spălatul, călcatul și îngrijirea rufelor; curățirea și ținerea în ordine a locuinței; grădinaritul; confecționarea rufelor; b) învățământul teoretic; economia de casă, chimia bucătăriei, contabilitatea; igiena, îngrijirea bolnavilor; literatura română.

Elevetele, ale căror părinți sau îngrijitori nu sunt în Sibiu, au să locuiască în edificiul școlii, strada Baier nr. 1 (edificiul Albinei).

Se vor primi numai eleve, cari au implinit 15 ani și au terminat cel puțin școala elementară.

Instrucțiunea va fi exclusiv în limba română. Se va conversa însă și în alte limbi, îndeosebi în limba maghiară și germană, dar numai în pauză și la masă. În timpul liber de după amiază elevele pot lua ore de pian, muzică orală, pictură, etc.

Taxele prescrise: 1. Fie-care elevă internă va avea să solvească o taxă lunară maximală de 50 cor., din care se vor achita speșele efective ale școlii, cu excepțiunea remunerațiunii instructorilor, pe care o achită reuniunea din al său; când speșele efective vor fi mai mici, diferența se va restitui elevei. 2. Fie-care elevă externă va avea să solvească o taxă lunară de 40 cor., pentru care va primi și amiaza și oșina.

Taxele sunt a se solvi tot pentru trei luni anticipativ.

În cas, că o elevă înscrisă deja interupe cursul fără motive acceptabile, e datoare a despăgubi reuniunea pentru fiecare lună a anului școlar cu câte 10 coroane.

Elevetele interne au să aducă cu sine: saltea (matriță, care se poate procura în Sibiu pentru prețul de 16 coroane), plapomă, două perini, două schimburi pentru pat, 1/2 duzină din rufele necesare, 6 ștergere, 6 ștergere pentru bucătărie, piepten, perie pentru dinți, hainele necesare. Șorțurile pentru bucătărie și le vor face elevele înșele, dar șorțuri pentru casă au să aducă cu sine.

Cursul se începe în mod regulat la 1 Septembrie n. și se termină la 13 Iulie n.

Informațiuni mai detaiate se pot primi dela conducătoarea școlii, domnișoara Veturia Papp. Sibiu, strada Baier nr. 1.

Bursa de mărfuri și efecte din Budapesta.

— Cota oficială pe ziua de 10 August. —

Incheierea la 12 ore.

Grâu pe Octombrie 1905 (100 clgr.)	15.96—15.98
Secară pe Octombrie	13.94—13.96
Orz pe Octombrie	11.90—11.92
Cucuruz pe Iulie	16.40—16.42
Cucuruz nou 1906	13.40—13.42

Incheierea la 5 ore:

Grâu pe Octombrie 1905	16.06—16.08
Secară pe	13.06—13.08
Ovăș pe Octombrie	11.84—11.86
Cucuruz pe Iulie	16.48—16.50
Cucuruz nou 1906	12.58—12.60

Piața din Arad.

S'au vândut:	(100 klgr.)
580—650 măști metrică grâu cor.	17.00—17.40
320—340 „ „ cucuruz „	15.10—15.30
Semnare nominală secară:	14.68—14.70
„ „ orz:	14.60—14.80
„ „ ovăș:	13.60—13.80

Piața din Aradul-nou.

S'au vândut:	
850—900 măști metrică grâu cor.	7.70—7.90
140—150 „ „ cucuruz	—
Semnare nominală: secară	7.80—8.00
„ „ orz:	5.80—6.00
„ „ ovăș:	6.30—6.40

Prețul alcoolului în Arad.

Alcool rafinat în mare	cor. 158
„ „ mic	160
„ brut „ mare	156
„ „ mic	158

Bursa de bucate din Timișoara

Grâu: 70—100 klgr.	Cor. 14.90—1
80— „	—
Secară: 100 „	11.70—1
Orz: „	12.00—
Ovăș mercantil 100 klgr.	11.30—1
„ cernut „	—
Cucuruz vechiu „	16.40—16.50
„ nou „	—

Tirgul de porci din Köhanya.

De primă calitate ungara: Bătrâni grei părechea în greutate peste 400 chigr. — fil: bătrâni mijlocii, părechea în greutate 300—400 chigr. — fil: tineri grei în greutate peste 320 chigr. 140—142 fil; Calitate sârbească: grei, părechea peste 260 klgr. 143—144 fil.; mijlocii părechea 240—260 chigr. greutate 141—142 fil. Ușori până la 240 klgr. 138—139 fil.

Rodactor responsabil: Sever Boea.
Editor-proprietar: George Niehla.

Stabiliment de hydrotheraphie: Wällischhof

stațiunea de tren și posta Brunn-Maria-Enzersdorf, 30 min. departe de Viena.

Aranjament modern (pe lângă hydrotherapie completă: băi de soare, de aer, de acid carbonic și electrice, massage, electricizare, nastică suedă dietetică individuală etc).

Prețuri moderate

Cu prospecte și informațiuni mai amănunțite stați la dispoziție direcțiunea și medicul-șef al stabilimentului:

Dr. Marius Sturza.

UN COMMIS

român, perfect în bransa colonialilor, cu cunoștiința limbilor maghiare și germane, se angajează imediat la d-nul

Victor Onițiu,
comersant în Sibiu.

299. sz. 1903. vègrh.

Arverési hirdetmény.

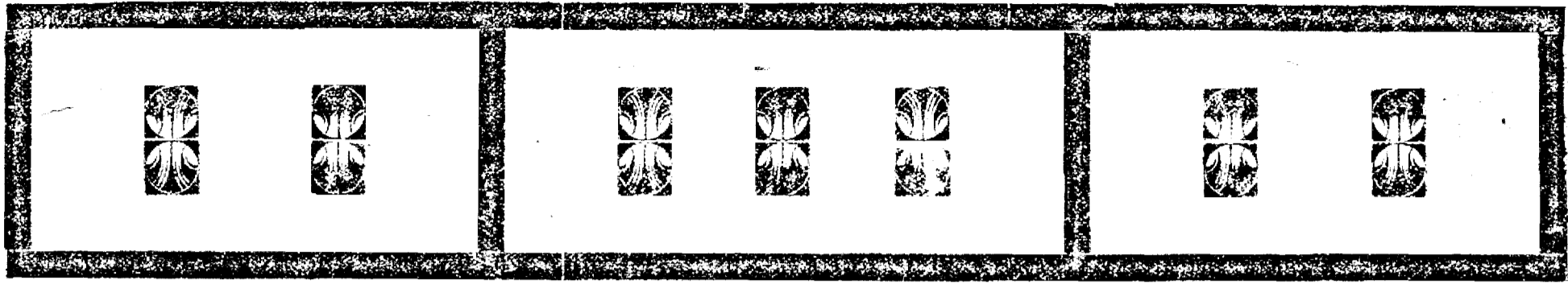
Amirott bírósági végrehajtó az 1881 évi LX. t.-cz. 102. §-a értelmében ezennel közhírré teszi, hogy a borosjenői kir. járásbírósnak 1901 évi Sz. 1003. 5 számú végzése következtében Dr. Németh János ügyvéd által képviselt Aradi g. k. román Consistorium javára, Boksa Szirma ellen 379 K 56 fl. s jár. erejű 1903 évi szept. hó 10-én fogantatott kielégítő i végrehajtás útján le- és felülfoglalt és 720 K becsült következő ingóságok, u. m.: szarvasmarhák, sertések, gazdasági eszközök nyilvános árverésen eladotnak.

Mely árverésen a bjenoí kir. járásbírósnak 1902 évi V. 184 13 számú végzése folytán 379 K 80 fl. tőkékövetelés, ennek 1898 évi Január hó 1 napjától járó 8 % kamattal váltódj és eddig összesen 130 K bíróilag megállapított költségek erejű, Drauczon, adós lakás. leendő megtartására 1905 évi aug. hó 15-ik napj délelőtti 10 órája határidőül kitűzetik és ahhoz a szándékozók ezennel oly megjuyzással hivatalnak hogy az érintett ingóságok az 1881. évi LX. t.-c. 118. §-ai értelmében közzépénzfizetés mellett, a bjegörönök, szükség esetén becsáron alul is, el fogtak. Amennyiben az elárverezendő ingóságokat máris le és felülfoglatatták és azokra kielégítési jogot nyertek volna, ezen árverés az 1881. évi LX. t.-c. 120. §. értelmében ezek javára is elrendeltetik.

Kelt Bjenoí 1905 évi július hó 31 napján.

Nagy.

kir. bír. végrehajtó.

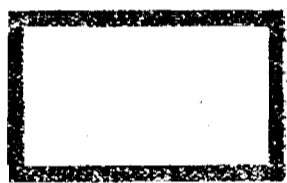
Alianța Măestrilor de Mobile din Arad

vis-à-vis cu ușa principală a teatrului.

Recomandă bogatul magazin de mobila cea mai modernă, lucrata exclusiv de maeștrii aradani

MARE ASORTIMENT DE PERDELE,
DIFERITE COVOARE ȘI COUVERTURI.

Fiind scopul nostru a aduce în contact direct publicul cu maeștrii, punem la dispoziția onorabilului public

mobila cea mai bună cu prețurile cele mai favorabile!

Cu planuri servim gratuit.

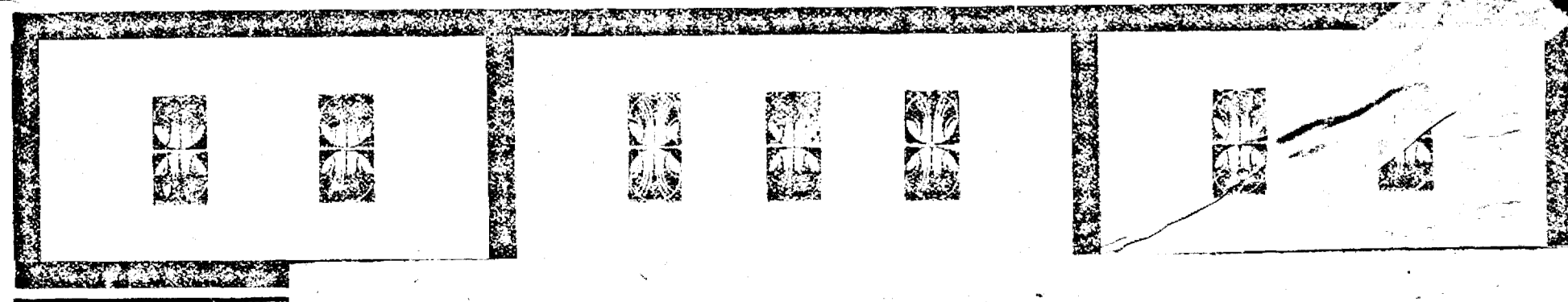
Atragem atențiunea publicului asupra magazinului nostru principal din calea Archiducelui Iosif No. 11. pe care îl ținem numai până în 1-a August.

Protejarea onor. publicului.

Az Aradi Butoerkészítő Iparosok Szövetkezete

mint az Országos Központi Hitelszövetkezet tagja.

Splendidă iluminatie seara până la ora 11.

BANCA NAȚIONALĂ A ROMÂNIEI.

SITUAȚIUNEA SUMARĂ.

1904		1905	
16 Iulie		23 Iulie	
ACTIV			
67136052	Reserva metalică Aur	62517455	
28187500	trate Aur	24950000	
1827289	Argint și diverse monete		
248798	Portofoliu Român și Străin		
163811	*) Impr. contra ef. publice	6274600	
199940	In cont curent	17906489	
1390260	Fonduri publice		
24046	Efectele fondului de rezervă		
574175	amortisarea imob. și material		
673833	Imobil		
89098	Mobilier și Mașini de imprimerie		
1070059	Cheltuieli de Administrație		
10509	Depozite libere		
47279	Compturi curente		
	Compturi de valori		
542649			
PASIV			
1000000	Capital		
523634	Fondul de rezervă		
2332428	Fondul amortisării imobilelor și material		
512880	Bilete de Bancă în circulație		
461065	Profituri și pierderi		
142583	Dobânzi și beneficii diverse		
970059	Depozite de retras		
	Compturi curente		
542649			

1905	
16 Iulie	23 Iulie
77815795	87467455
3645224	3322615
39554624	36675667
24176230	24181089
11999666	11999666
15153610	15153610
2930477	2930477
5699183	5699183
576116	576151
182805	189892
84991155	85017355
56287674	56594980
323012559	329808140
12000000	12000000
19878642	19878642
3016596	3016596
183312690	190327890
1560783	1560783
126372	182443
84991155	85017355
18126321	17824426
323012559	329808140

Scomptul 1%
*) Dobânda 6%.

K 80 fill. re becsült következő ingóságok, u. m. különféle fenyű szállfák, deszkák és egyéb tárgyak nyilvános árverésen eladatnak.

Mely árverésnek a világi kir. járási bíróság 1905 évi V. 70/2 számú végzése folytán 7281 K 90 fill. tökekövetelés, ennek 1904 évi oct. hó 7 napjától járó 5 % kamatai díj és eddig összesen 119 K 54 fill. ben bíróság már megállapított költségek O-Szent-Anna helyszínén leendő megtartására 1905 évi augusztus hó 16-ik napjának délutáni 2 órája határidőül kitűzetik és ahhoz a venni szándékozók ezennel oly megjegyzéssel hivatnak meg, hogy az érintett ingóságok az 1881. évi LX. t.-c. és 108. §-ai értelmében kézpénzfizetés mellett, a legtöbbet igénylőnek szükség esetén becsáron alul is el fognak adatni.

Amennyiben az elárverezendő ingóságokat mások is le és felülfoglaltatták és szokra kielégítési jogot nyertek volna, ezen árverés az 1881. évi LX. t.-c. 120 §. értelmében ezek javára is elrendeltetik.

Kelt világi kir. 1905. évi aug. hó 4 napján
Najmánri Béla,
kir. bír. végrehajtó

Numai 4 zile! LOCUL DE CIRCUS

Duminică, in 14 Aug. 1905. 2 mari reprezentatii extra-ordinare după amiază la 4 ore și alta seara la 8 ore.

Programul de după amiază e tot așa de variat ca și seara. La ambele reprezentatii debutează renumita trupă TEXAS-TEX cu o cântăc și dansuri.

Texas-Tex debutează cu sporturi americane și pantomimeCursorii fenomenali în Indieni tatuați, călare Intrecere de moarte LES UFFREDOS de NEUMANN

Trintă de intrecere, parodie de August Schwartz. Arad 50 cor. premiu CURSA AMATORILOR 50 cor. premiu capătă ori-cine din public ar călări jur împrejur de 3 ori manejul circului. - Foarte multă ocazie de riu.

FLAUTUL FERMECAT pantomimă foarte comică de o renumita trupă de comici Măine, LUNI, reprezentatii de gală. Beneficiul iubitorilor de public AUGUST NEUMANN.

Cu deosebită stimă: DIREȚIUNEA

sz. 1905. vegrh.
Arverési hirdetmény.
Alulirott bírósági végrehajtó az 1881. évi t.-cz. 102 §-a értelmében ezennel közzé teszi, hogy az Aradi kir. törvényszéknek 1005

évi 3235 számú végzése következtében Dr. Német János ügyvéd által képviselt Muszka Demeter ó-szt-annai lakos javára Gyukics János lippai lakos ellen 7281 K 90 fill. s jár. erejéig tésii végrehajtás utján le- és felülfoglalt és 1695

Să sprijinim industria din patrie!!

Schimbare de prăvălie.

Am onoare a aduce la cunoștința p. t. publicului și stimărilor mei clienți, că

in 1. Maiu a. c.

am transpus croitoria mea ungurească și civilă din Rápolna-u. 10.

in Boros-Béni-tér 22.

Pe toate ori-ce lucrare de brânza mea se efectuește foarte bine, foarte punctual și cu prețurile cele mai ieftin posibil. Pe lângă aceasta mai am în magazin și vând ieftin

haîne ungurești gata, costume pentru muncitori.

Se pot face transformarea și repararea ori-cărei haîne, și o efectueez convenabil. Recomandându-mă și mai departe în prețuita bunăvoință a p. t. publicului

rămân cu stimă

KOCIS GYÖRGY, croitor.

Să sprijinim industria din patrie!!

INSTITUTUL LUI LOWY

pentru împrumut de **SACI** și strae

recomandă marele magazin de saci și strae bune în or-ce mărime. Serviciu prompt și conștientios. - - - Prețuri foarte ieftine.

Cel mai bun loc pentru saci și strae bune!

PĂRTOFI PRIMA cu vagonul pentru cula și sămănat.

Lowy Zsigmond

Magyarváros, Fő-utca 33. sz. —

Annun!

Am onoare a aduce la cunoștință că am deschis în

Arad, — strada lemnului (Fa-utca) — No. 1.

o fabrică de mașini agronomice

sub firma înregistrată la tribunalul comercial

VULCU J. MAXIM

Dispunând de mijloace îndestulitoare și sprijinit pe experiențele mele extinse făcute în

o o **Austroungaria, Germania și America** o o

o o o o mă aflu în plăcuta poziție a produce și servi pe onoratul public o o o o

o o o o cu tot felul de mașini agronomice o o o o

din material de prima clasă și pe lângă prețurile cele mai avantajoase o—o—o

— In special fabric. diverse mașini de sămănat, secerat, stărmătoare de cucuruz, mașini de săpat, de tăiat nutreț la vite, ciururi, pluguri (Seitană), prese de vin, pompe precum și alte articole de pivnițarie și instalațiuni de mori, joagăre și țiglarii miel și marl, după cele mai moderne și mai practice sisteme recunoscute în branșele mașinăriiilor sus numite.

— Procur. mijlocind prețurile cele mai avantajoase, mașini de abor și treerătoare, motoare de benzin, petrolu, spirit sau gaz, garantând totdeodată, atât de construcțiunea mașinilor cât și de materialul cel mai bun.

— Efectueez totdeodată lucruri de lăcătușerie și tot felul de reparaturi de mașini,

cu prețuri foarte moderate, pe lângă serviciu cinsit o—o—o—o—o—o și prompt. o—o—o—o—o—o